

RES ACADEMICAE

ISSN 1428/3107

Nr 1/2013

Biuletyn Informacyjny
Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie

OTWIERAMY
BUDYNEK WNS

ŚWIĘTO UCZELNI

OTWARCIE WNS

Szanowni Czytelnicy

WNS już otwarty i sprawdzony...

Dosłownie i w przenośni, rękami, a także nogami i jak się dało, upychaliśmy na stronach informacje, przygotowując pierwszy w tym roku numer „Res Academicae”. Powód? Ogrom wydarzeń, a co za tym idzie informacji, którymi chcieliśmy się podzielić ze społecznościami akademickimi i zmieścić je w piśmie.

Z pewnością dominującą informacją jest Święto Uczelni. Wręczenie drugiego w historii AJD tytułu Doktora Honoris Causa obiegło się szerokim echem w regionalnych mediach. Było również gorąco komentowane w świecie nauki polskiej, szczególnie w środowisku historyków. Święto stało się również doskonałą okazją do wręczenia medali i odznaczeń dla zasłużonych pracowników Akademii. W ostatnich dniach grudnia ubiegłego roku Uczelnia zanotowała ważny sukces. Zakończenie budowy obiektu dla Wydziału Nauk Społecznych było powodem do hucznego otwarcia. Dostojni goście i przyjaciele AJD zwiedzali budynek, zachwycając się jego wnętrzem oraz możliwościami, jakie stwarza tak dydaktykom i naukowcom jak i studentom.

Można powiedzieć, że pierwsi budynek „wypróbowali” uczestnicy Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym. Wzięło w niej udział kilkudziesięciu młodych, którzy przyjechali do Częstochowy z całego województwa. Z uznaniem wypowiadali się o nowym budynku Akademii. Liczymy, że wiecej o warunkach kształcenia na Wydziale za ich pośrednictwem dotrze do innych kandydatów, którzy wybiorą AJD na miejsce swoich studiów.

W numerze piszemy również o projektach realizowanych przez pracowników Akademii, które finansowane są ze środków unijnych. Często z nich rodzi skojarzenia, które można wykorzystać do filmu grozy, jak opartego na sensacyjnej kanwie lub takiego, który swym scenariuszem znacznie wybiega poza XXI wiek... Co mamy na myśli, pisząc te słowa? – poszukajcie w numerze, z pewnością z zaciekawieniem przeczytacie o badaniach naszych pracowników.

Wyglądajcie pierwszych oznak wiosny, życzymy miłej lektury!

Redakcja

SPIS TREŚCI

Od Redakcji	3
Leszek Miller u politologów	3
Budynek pełen nowoczesnych rozwiązań	4
Zmagania olimpijskie	4
Robocze spotkanie EduSenior na festiwalu	5
Biotechnologia szansą na lepsze...	5
Święto Uczelni	6
Wdrożenie modelu zarządzania jakością...	7
Ochrona patentowa...	7
Akademickie Biura Karier o szansach absolwentów na rynku pracy	8
AJD: bezpieczeństwo na najwyższym poziomie	8
Studenci AJD z wizytą w Indesit Company Polska	9
Kosmiczna komora	9
Diagnozowanie końca	10
Jakość życia w pracy i poza nią	11
Dobry początek współpracy z Republiką Kazachstanu	11
Edukacja w dobie postmodernizmu	13
Seminarium Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego AJD	14
Bitwa zapomniana, bitwa przemilczana	15
Dawno temu...	16
Co wiemy o sobie?	17
Muzycy się rozwijają	18
Dyskusje o aktywnym starzeniu się w dobrym zdrowiu	18
Bibliotekarze na konferencji	19
Wystawa w Bibliotece	19
Grant dla studentów Zarządzania!	20
Międzynarodowy Dzień Wolontariusza	20
AJD to samorealizacja	21
Czy wiedzieliście, że jesteśmy Noszakami?	22
Debata sejmowa jako gatunek wypowiedzi	24
Koniec świata..... i co dalej	29

LESZEK MILLER U POLITOLOGÓW

Z ogromnym zainteresowaniem ze strony studentów i pracowników AJD spotkał się wykład Leszka Millera. Polityk odwiedził Instytut Nauk Politycznych AJD 8 stycznia. Przedstawił wykład poświęcony przyszłości Europy, choć wcześniej planowano prezentację zatytułowaną *Wkład lewicy polskiej w kształtowanie nowoczesnego, demokratycznego państwa prawnego. Sukcesy i porażki*. Organizatorami spotkania byli studenci z Koła Naukowego Politologów. Wykład odbył się w ramach cyklu zatytułowanego „Spotkanie z Parlamentarzystami”.

Fot.: MM

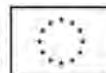

PROGRAM
REGIONALNY
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

Śląskie.
Pozytywna energia

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

Projekt współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013.

BUDYNEK PEŁEN NOWOCZESNYCH ROZWIĄZAŃ

W doskonałych humorach i bardzo uroczym akademicy otwierali nowoczesny budynek Wydziału Nauk Społecznych AJD. Ten sukces to ukoronowanie trwającego kilka lat projektu, którego celem była budowa tak potrzebnego Akademii obiektu. Usprawni on proces badań naukowych, poprawi dydaktykę, ale również stanie się wizytówką nie tylko AJD, ale również miasta.

Pierwsi nowoczesne pomieszczenia WNS-u przetestowali senatorowie AJD. 19 grudnia 2012 roku już w godzinach porannych w jednej z aul odbyło się uroczyste posiedzenie Senatu Uczelni. Członkowie Senatu chwalili pomieszczenie. Podkreślano jego funkcjonalność, wyposażenie, a także doskonałą akustykę i wystrój. Jak na zorganizowane przed świętami Bożego Narodzenia posiedzenie Senatu przystało, nie obyło się bez życzeń i gratulacji. – Oby Akademia rozwijała się dalej tak dynamicznie i by wkrótce przekształcała się w uniwersytet – co rusz przewijało się wśród serdeczności, jakimi obdarzali się akademicy.

Oficjalne otwarcie budynku odbyło się po posiedzeniu Senatu. Uczestniczyli w nim pracownicy i studenci Uczelni, jej absolwenci, parlamentarzyści ziemi częstochowskiej, przedstawiciele częstochowskiego magistratu, nauczyciele

z zaprzyjaźnionych szkół i instytucji oraz przyjaciele. Po przecięciu wstęgi oznaczającej oficjalne otwarcie budynku i przekazanie go do eksploatacji, nowe pomieszczenia poświęcił Arcybiskup Częstochowski Wacław Depo.

W największej auli, jak w tej chwili dysponuje AJD (może pomieścić 300 słuchaczy), dostojnych gości podjął JM Rektor AJD prof. Zygmunt Błk. Przypomniał, posługując się multimedialną prezentacją, historię budowy obiektu. Podziękował wszystkim osobom zaangażowanym w powstanie budynku i poprosił pracowników, studentów oraz przyjaciół Uczelni o dalsze zaangażowanie w jej rozbudowę i powiększanie dorobku. Zgromadzeni na sali zapewniali, że akademicy mogą liczyć na uczynliwość i pomoc środowisk, jakie reprezentują. W dalszej części uroczystości wystąpił chór AJD oraz Zespół Instrumentalny Instytutu Muzyki. Młodzi artyści wprowadzili nastrój zbliżających się świąt. Na zakończenie odbyło się wspólne zwiedzanie budynku przy ul. Zbierskiego. Nowoczesne pracownie, windy, ciekawe rozwiązania architektoniczne, wyposażenie pracowni oraz doskonałe warunki do badań naukowych i prowadzenia dydaktyki wzbudziły uznanie i zachwyty.

ZMAGANIA OLIMPIJSKIE

19 stycznia odbył się etap okręgowy LIV Olimpiady Wiedzy o Polsce i Świecie Współczesnym organizowany przez Instytut Nauk Politycznych AJD w Częstochowie. W kilkunastogodzinnych zmaganiach wzięło udział 64 uczniów szkół ponadgimnazjalnych z woj. śląskiego. Stawką było awans do etapu centralnego, który odbędzie się w Warszawie w marcu tego roku. Do etapu centralnego mogło zakwalifikować się 11 osób. Musiały one zmierzyć się z testem pisemnym, po którym do egzaminu ustnego przeszło 20% uczniów. Egzamin ustny odbywał się w dwóch równoległych komisjach, które tworzyli pracownicy Instytutu Nauk Politycznych AJD w Częstochowie. Zwycięzcę Olimpiady na szczeblu okręgowym została Lucyna Bujok uczennica II LO im. A. Frycza-Modrzewskie-

Młodzi w trakcie Olimpiady, fot.: MM

go w Rybniku. Każdy z uczestników i opiekunów otrzymał certyfikat potwierdzający udział w Olimpiadzie, teczkę z logo instytutu i długopisy, których szatę graficzną opracowała dr Anna Zasuń. Duże wrażenie na uczestnikach wywarł nowy obiekt Wydziału Nauk Społecznych AJD, gdzie odbywała się Olimpiada. Wyjazd dla uczestników Olimpiady, 31 stycznia z teorii z praktyką przeprowadził Artur Warzocha, pracownik naukowy Instytutu Nauk Politycznych, radny sejmiku woj. śląskiego i pracownik NIK. Władze uczelni reprezentowały: dr hab. prof. AJD Anna Wypych-Gawrońska Prorektor ds. Rozwoju, dr hab.

prof. AJD Agnieszka Czajkowska Dziekan Wydziału Filologiczno-Historycznego oraz dr Małgorzata Kuć Zastępca Dyrektora Instytutu Nauk Politycznych AJD. Duże zaangażowanie w organizację Olimpiady wzięli studenci politologii, zapewniając obsługę całej imprezy.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚĆ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

BIOTECHNOLOGIA SZANSĄ NA LEPSZĄ POZYCJĘ NA RYNKU PRACY

Od 1 sierpnia 2012 Instytut Chemii, Ochrony Środowiska i Biotechnologii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie realizuje projekt pt. „Biotechnologia szansą na lepszą pozycję na rynku pracy”. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (Poddziałanie 4.1.2) i skierowany jest do studentów, którzy rozpoczęli naukę w Instytucie w roku 2012.

Program obejmie 70 studentów Wydziału. Projekt oferuje uczestnikom:

1. **stypendium w wysokości 1000 złotych** lub udział w zajęciach wyrównawczych z chemii i biologii oraz zestawy podręczników akademickich z chemii i biologii (o wartości ok. 1500 złotych dla każdego uczestnika I roku),
2. kursy specjalistyczne przydatne w przyszłej pracy zawodowej (Kurs Przedsiębiorczości),
3. specjalistyczny kurs „System zarządzania w laboratorium. Zadania kierownika ds. jakości i kierownictwa technicznego. Audit w laboratorium”,
4. wyjazdy do przedsiębiorstw (POLFARMA, gorzelnia, browar, oczyszczalnia ścieków itp.) oferujących absolwentom zatrudnienie oraz pomoc w wyborze staży i praktyk,
5. możliwość odbycia na III roku studiów stażu zawodowego, za który stażownicy otrzymają wynagrodzenie),

6. staże zagraniczne w znaczących instytucjach związanych z biotechnologią,
7. lepsze przygotowanie absolwentów do wejścia na rynek pracy poprzez kompleksowe wsparcie Akademickiego Biura Karier (ABK),
8. wsparcie dla osób niepełnosprawnych (np. tłumacze języka migowego),
9. zaawansowany kurs biotechnologiczny (biotechnologia w medycynie i kryminalistyce),
10. kurs języka biotechnologicznego technicznego uzupełniony o wykłady zagranicznych specjalistów (w języku angielskim).

Ponadto przewiduje się:

- wykłady w języku angielskim,
- kursy specjalnościowe poszerzające wiedzę praktyczną,
- innowacyjne metody kształcenia,
- dodatkowe praktyki zawodowe w ośrodkach krajowych i zagranicznych,
- wykłady ekspertów zewnętrznych,
- wsparcie procesu dydaktycznego poprzez ciągłe konsultacje w celu ułatwienia studentom kontaktu ze specjalistami spoza uczelni uczestniczącymi w procesie kształcenia.

WARTOŚĆ PROJEKTU: 2 644 259,95 ZŁOTYCH
OKRES REALIZACJI: SIERPIEŃ 2012 – SIERPIEŃ 2015

ROBOCZE SPOTKANIE EDUSENIOR NA ŁOTWIE

W dniu 22 listopada 2012 r. rozpoczęło się kolejne spotkanie robocze 7 partnerów (Hiszpania, Włochy, Finlandia, Łotwa, Węgry, Bułgaria, Polska) uczestniczących w projekcie EduSenior. Obrady odbywały się w nadmorskiej miejscowości Jurmala na Łotwie i trwały do 23 listopada. Celem spotkania jest przedstawienie dotychczasowych efektów pracy poszczególnych partnerów oraz koordynacja przyszłych działań, które mają zmierzać do opracowania metod i sposobów skutliwych poprawie jakości życia seniorów w krajach Unii Europejskiej oraz narzędzi ewaluacji tych metod. Ze strony AJD w spotkaniu uczestniczyli: dr Alina Gil, dr Urszula Nowacka i dr Luis Ochoa. Naszym zadaniem było opracowanie narzędzi ewaluacyjnych skutliwych ocenie podejmowanych działań. To spotkanie było dla nas szczególnie ważne, ponieważ rozpoczyna się realizacja naszego zadania i informacje zebrane dotychczas przez wszystkich partnerów oraz toczące się dyskusje mają być dla nas pomocne w opracowaniu narzędzi ewaluacyjnych.

Podczas spotkania, fot.: arch.

ŚWIĘTO UCZELNI

14 listopada 2012 r. prof. dr hab. Jerzy Strzelczyk odebrał zaszczytny tytuł Doktora Honoris Causa Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. To drugi w historii Uczelni tytuł, także po raz drugi przyznany historykowi. Uroczystość odbyła się w ramach Święta Uczelni.

– Trudno mi znaleźć odpowiednie słowa, by wyrazić wzruszenie i wdzięczność. Nie ma przecież w życiu akademickim większego zaszczytu niż otrzymanie tytułu Doktora Honoris Causa – mówił podczas uroczystości prof. Jerzy Strzelczyk. Cieszył się, że w tej ważnej dla niego chwili byli ze mną moi bliscy: żona Dorota i moje córki Joasia i Agatka. Bo choćby się człowiek bardzo starał, niełatwo nie popaść w taki sentymentalny nastrój. Dziękuję Akademii im. Jana Długosza za to wyróżnienie, od dzieje to także moja uczelnia.

Gratulacjom nie było końca. Przy okazji Święta Uczelni i nadania prof. Strzelczykowi tytułu Doktora Honoris Causa ukazała się pozycja, w której dr hab. Marcei Antoniewicz (dyrektor Instytutu Historii AJD) uzasadnia nadanie godności. Można w niej także znaleźć informacje o dorobku naukowym prof. Strzelczyka pióra tak znanych historyków, jak: prof. dr hab. Jerzy Wyrozumski (Sekretarz Generalny Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie), prof. dr hab. Tomasz Jasiński (pracownik Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), prof. dr hab. Tadeusz Srogosz (pracownik Instytutu Historii AJD). Laudację na cześć naukowca wygłosił prof. dr hab. Marek Cetwiński (pracownik IH AJD, jej treść znajduje się w publikacji). Wyciarys i osiagnięcia prof. Jerzego Strzelczyka zaprezentowaliśmy w numerze 3/2012 biuletynu „Res Academicae”

W trakcie Święta po raz pierwszy w historii Akademii im. Jana Długosza wręczony został dyplom doktora habilitowanego. Otrzymał go Robert Majzner (pracownik Instytutu Historii AJD). Naukowiec kolokwium habilitacyjne na Wydziale Filologiczno-Historycznym obronił w lipcu 2012 roku. Przedstawił wówczas rozprawę zatytułowaną *Attachaty wojskowe Drugiej Rzeczypospolitej 1919–1945*. Dr hab. Robert Majzner zajmuje się historią najnowszą. Szczególnie interesuje się wywiadem wojskowym, dyplomacją, wojskowością oraz służbami specjalnymi XX wieku.

W ramach Święta Uczelni odbyła się także uroczysta promocja doktorantów. Stopnie naukowe otrzymali:

- Marcin Jarosik, który przedstawił rozprawę doktorską pt. *Wysokociągnięte właściwości stanu nadprzewodzącego metalicznego wodoru i litu* (praca przygotowana pod kierunkiem prof. nadzw. dr hab. Kazimierza Dzilińskiego z Politechniki Częstochowskiej);

- Piotr Gębara, który przedstawił rozprawę doktorską pt. *Charakterystyka przebiegów fazowych, efekt magneto-kaloryczny i mikrostruktura stopów typu La (Fe, Si)₁₃* (praca przygotowana pod kierunkiem prof. dr hab. Jerzego

Prof. dr hab. Jerzy Strzelczyk, fot.: arch.

Wysokońskiego z Politechniki Częstochowskiej oraz promotora pomocniczego dr. hab. Piotra Pawlika z Politechniki Częstochowskiej);

- Barbara Kucharczyk, która przedstawiła rozprawę doktorską pt. *Zawiercie w okresie dwudziestolecia międzywojennego* (praca przygotowana pod kierunkiem prof. dr. hab. Henryka Źwierki z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie);

- Anna Kowalińska, która przedstawiła rozprawę doktorską pt. *Szkolnictwo średnie ogólnokształcące w Częstochowie w okresie II Rzeczypospolitej* (praca przygotowana pod kierunkiem prof. nadzw. dr. hab. Andrzeja Stroynowskiego z Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie).

W trakcie uroczystości wręczono również medale i odznaczenia.

Złoty medal za długoletnią służbę otrzymali:

1. dr hab. Romuald Derbis, prof. AJD,
2. dr hab. Paweł Pusa, prof. AJD,
3. Pani Ewelina Woźniak,
4. Pan Maciej Krotla.

Srebrny medal za długoletnią służbę otrzymała:

1. dr Violetta Jaros.

Bronzowy medal za długoletnią służbę otrzymała:

1. dr Izabella Krasiejko.

Minister Edukacji Narodowej Krystyna Szumilas przyznała pracownikom AJD medale Komisji Edukacji Narodowej. Wyróżnienie otrzymali:

1. dr Anna Odrzywolska-Kidawa,
2. dr Andrzej Skwara,
3. dr hab. Bernd Joachim Ertelt, prof. AJD.

Święto AJD przeszło do historii jako jedno z najważniejszych wydarzeń w całej przeszłości Uczelni. Uroczystość odbyła się w auli Wydziału Nauk Społecznych przy al. Armii Krajowej 13/15.

W trakcie uroczystości wręczono absolwentowi AJD Bartoszowi Kalocie (Wydział Matematyczno-Przyrodniczy) medal „Bene Merentibus”. Szerzej o tym piszemy na stronie 21.

KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚĆ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

WDROŻENIE MODELU ZARZĄDZANIA JAKOŚCIĄ w Akademii im. J. Długosza w Częstochowie poprzez zastosowanie systemu klasy ERP z elektronicznym obiegiem dokumentów i podniesienie kompetencji kadry kierowniczej

Ponad 3 miliony złotych otrzymała Uczelnia na wdrożenie systemu informatycznego ERP. Nowoczesna platforma umożliwi sprawniejsze zarządzanie zasobami ludzkimi w Uczelni, w tym na zarządzanie badaniami naukowymi prowadzonymi przez pracowników AJD, gospodarowanie finansami oraz relacje, jakie prowadzi Akademia ze światem biznesu. Program umożliwi lepsze dostosowanie oferty edukacyjnej Uczelni do oczekiwań rynku pra-

cy. Stanie się tak za sprawą monitoringu kariery zawodowej absolwentów.

W ramach projektu przewidywane są również m.in. szkolenia dla kadry kierowniczej AJD. Zadanie będzie realizowane w okresie od stycznia 2013 roku do końca grudnia 2014 roku. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki.

**INNOWACYJNA
GOSPODARKA**
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚĆ

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI FUNDUSZ
ROZWOJU REGIONALNEGO

OCHRONA PATENTOWA METOD SYNTEZY I BIOLOGICZNEJ AKTYWNOŚCI NOWYCH SOLI ONIOWYCH, ACHIRALNYCH I CHIRALNYCH CIECZY JONOWYCH, KOMPLEKSÓW UKŁADÓW WĘGLOWODANOWYCH Z JONAMI METALI GRUP PRZEJŚCIOWYCH ORAZ NANORUREK WĘGLOWYCH FUNKCJONALIZOWANYCH PODSTAWNIKAMI ZE STEREGENICZNYM HETEROATOMEM

Od 1 października 2012 Instytut Chemii, Ochrony Środowiska i Biotechnologii Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie rozpoczął realizację projektu pt. „Ochrona patentowa metod syntezy i biologicznej aktywności nowych soli oniowych, achiralnych i chiralnych cieczy jonowych, kompleksów układów węglowodanowych z jonami metali grup przejściowych oraz nanorurek węglowych funkcjonalizowanych podstawnikami ze stereogenicznym heteroatomem”. Projekt jest współfinansowany przez Unię Europejską z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR) w ramach Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (POIG).

Posiadanie własnych patentów da możliwość podjęcia prac nad stworzeniem (w oparciu o chronione rozwiązania) technologii i ewentualnego wdrożenia do produkcji chronionych przez patenty produktów przy współpracy z przedsiębiorstwami produkującymi farmaceutyki, jak i materiały z branży nowoczesnych produktów optoelektronicznych

i nowych materiałów. Proponowane metody syntezy są gotowe do realizacji z technologicznego punktu widzenia, dlatego też rośnie wydajność tego typu technologie mogą być z powodzeniem realizowane w krajowych przedsiębiorstwach specjalizujących się w dziedzinie standardowych technologii farmaceutycznych i zaawansowanych technologii materiałowych.

Realizacja zgłoszonego projektu wynika z potrzeby zapewnienia ochrony patentowej dla wyników fragmentu badań statutowych i własnych realizowanych od kilku lat w Instytucie Chemii, Ochrony Środowiska i Biotechnologii AJD w Częstochowie.

Efektami projektu będzie 5 zgłoszeń patentowych krajowych oraz 5 zgłoszeń patentowych zagranicznych.

**WARTOŚĆ PROJEKTU: 341 000,00 ZŁ OTYCH
OKRES REALIZACJI: PAŹDZIERNIK 2012 –
CZERWIEC 2015**

AKADEMICKIE BIURA KARIER O SZANSACH ABSOLWENTÓW NA RYNKU PRACY

W Warszawie odbył się Kongres Akademickich Biur Karier. – Przed Biurami Karier stoją nowe zadania. Studenci i absolwenci potrzebują wsparcia w poszukiwaniu wartościowych ofert pracy i staży, a uczelnie pomocy w budowaniu dobrych relacji z partnerami z przemysłu i biznesu. To Biura Karier powinny być sercem współpracy uczelni z gospodarką – podkreśla Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego prof. Barbara Kudrycka.

I Kongres Akademickich Biur Karier zgromadził ponad 150 osób ze 110 uczelni działających w 47 miastach w całej Polsce. W spotkaniu uczestniczyli również przedstawiciele urzędów i instytucji odpowiedzialnych za kształtowanie polityki zatrudnienia oraz walkę z bezrobociem.

– Głęboko nie zgadzam się z tymi, którzy dzisiejszych studentów i absolwentów nazywają „straconym pokoleniem”. To pokolenie, które wiele osiągnęło i zasługuje na swoją szansę. W Polsce sytuacja nie jest tak dramatyczna jak w innych krajach UE, gdzie wskaźnik bezrobocia młodych sięga nawet 50%. Wyższe wykształcenie nadal skutecznie chroni przed bezrobociem niż jego brak. Mamy jednak wiele do zrobienia, by sytuacja mogła być lepsza. To wymaga wspólnego wysiłku rządów, samorządów, służb zatrudnienia, przedsiębiorców, także uczelni i ich Biur Karier – powiedziała Minister Nauki.

Wśród najważniejszych zadań stojących przed Biurami Karier Minister wymieniła skuteczny monitoring zawodowych losów absolwentów. – Jego wyniki muszą być jawne, rzetelne i miarodajne, gdyż są dla uczelni podstawowym narzędziem unowocześniania programów studiów, ich uźródławiania i dostosowania do wymogów rynku pracy – powiedziała prof. Kudrycka. Jak zapowiedziała, w przekazanym do konsultacji społecznych projekcie założeń nowelizacji prawa o szkolnictwie wyższym znalazła się zapowiedź ujednoliconej dla wszystkich uczelni metodologii badania losów absolwentów. To pozwoli na uzyskiwanie spójnych i porównywalnych w skali kraju danych.

Minister Nauki przypomniła, że wspólnie z Ministrem Pracy w liście do rektorów wszystkich polskich uczelni zapelowała o wzmocnienie roli Biur Karier i ich jak najszersze zaangażowanie w rządowe programy wspierające zawodowy start młodych: „Twoja Kariera – Twój Wybór” oraz „Młodzi na rynku pracy”. Podkreśliła też, że w 2013 r. Narodowe Centrum Badań i Rozwoju – agencja podległa resortowi nauki – ogłosi konkurs na dofinansowanie najbardziej aktywnych Biur Karier i ich programów współpracy z przedsiębiorcami.

Kongres Akademickich Biur Karier zorganizowany został przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego, Rzecznika Praw Absolwenta oraz Uniwersytet Warszawski.

AJD: BEZPIECZEŃSTWO NA NAJWYŻSZYM POZIOMIE

Nowoczesne Laboratorium Technicznych Systemów Zabezpieczeń zostało otwarte 23 października w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Pracownia umożliwi kształcenie specjalistów w zakresie nowoczesnych technologii, które mają przysłużyć się podniesieniu poziomu bezpieczeństwa: w prywatnych domach, firmach i instytucjach.

– Nawili zaliczyć porozumienie z firmą Satel, która jest jednym z potentatów w produkcji i wdrażaniu nowatorskich systemów bezpieczeństwa – mówi dr inż. Marcin Sosnowski, zastępca dyrektora Instytutu Edukacji Technicznej i Bezpieczeństwa AJD. – W efekcie zostało podpisane porozumienie, a jego owocem jest nowoczesna pracownia.

Kosztami kilkudziesięciu tysięcy złotych uruchomiono w siedzibie Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego przy al. Armii Krajowej 13/15 laboratorium, które zostało wyposażone w osiem stanowisk. Każde służy do przeprowadzania innego rodzaju ćwiczeń. Dzięki zajęciom studenci kierunku inżynieria bezpieczeństwa nauczą się programowania sprzętu, wykorzystania nowoczesnych technologii, które służą podniesieniu poziomu bezpieczeństwa.

– Młodzi ludzie będą uczyć się, jak dopracować i przygotować program pod potrzeby konkretnej firmy czy instytucji – tłumaczy Maciej Domagalski z firmy Satel. – W ten sposób klienci mogą zabezpieczyć się przed włamaniem, zalaniem mieszkania, czy zaradzić takim sytuacjom, jak ulatniający się gaz. Informacja o niebezpieczeństwie dzięki nowoczesnej technice błyskawicznie dotrze do właściwych służb. Systemy zabezpieczeń znajdują coraz szersze zastosowanie. Mogą nawet pomóc, gdy klient ma problemy ze zdrowiem i konieczna jest interwencja ratowników.

Zakładanie inteligentnych alarmów i dostosowywanie ich do potrzeb klienta to popularny zawód – przekonują pracownicy Satela. Ich zdaniem rozwój kraju i nowe inwestycje powinny spowodować jeszcze większe zainteresowanie monitoringiem i montażem zabezpieczeń.

Na kierunku inżynieria bezpieczeństwa kształcą się ok. 200 studentów. Na razie są to studia inżynierskie (I stopnia), ale władze Instytutu już starają się o uruchomienie kierunku na poziomie studiów II stopnia.

STUDENCI AJD Z WIZYTĄ W INDESIT COMPANY POLSKA

29 listopada 2012 r. studenci kierunku zarządzanie uczestniczyli w ramach projektu „Region oparty na wiedzy i przedsiębiorczości” w wizycie w przedsiębiorstwie Indesit Company Polska, które zlokalizowane jest na terenach Łódzkiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Radomsku.

Program spotkania został zaplanowany tak, aby studenci mogli poznać, jak w praktyce wygląda organizacja pracy przedsiębiorstwa produkcyjnego. W ramach kilkugodzinnej wizyty studenci zapoznawali się z problemami planowania stanowisk pracy i narzędzi wsparcia i organizacji procesów produkcji. Pracownicy Indesitu w ciekawy i przystępny sposób wyjaśniali, jak przebiega proces wytwarzania wyrobu od pierwszego ogniwa do ulokowania wyrobu gotowego w magazynie i jego załadunku i wysyłki do klienta.

– Po wizycie w firmie Indesit w Radomsku poznałam prawdziwe spojrzenie na kierunek, który studiuję. Zarządzanie ma ogromny wpływ na działanie przedsiębiorstwa, a rozwiązania zarówno logistyczne, jak i mające na celu motywację pracowników, które można zaobserwować w odwiedzanej przez nas firmie okazały się bardzo inspirującymi i pouczającymi punktami, nad których rozwojem będziemy mogli pracować, by wdrożyć je w naszej przyszłej pracy zawodowej – to opinia studentki II roku Ewy.

Studenci, przyglądając się poszczególnym procesom dowiadywali się o sposobach kontroli jakości na poszczególnych stanowiskach oraz o rozwiązaniach komunikacyjnych w ramach poszczególnych komórek. Poza szczegółową wizytę w hali produkcyjnej, program obejmował również zwiedzanie magazynu wyrobów gotowych. Oprowadzenie po rozległej hali magazynowej oraz omówienie przez pracownika Indesitu zachodzących tam procesów i działań wywarło na studentach duże wrażenie: – Bardzo cieszę się

Studenci w firmie Indesit, fot.: arch.

z wyjazdu do firmy Indesit, jest to pierwsze tak duże przedsiębiorstwo produkcyjne, które mogłam zobaczyć od środka. Jestem pod wrażeniem nowoczesności i technologii, jakimi się to przedsiębiorstwo wykazuje – powiedział po zakończeniu wizyty Adam, student II roku zarządzania.

Wizyta w firmie Indesit to sposób na praktyczne pokazanie i omówienie, jak skutecznie można zarządzać takim, międzynarodowym przedsiębiorstwem produkcyjnym. Możliwość przyjrzenia się zachodzącym procesom oraz ich organizacji stanowi dla studentów zobrazowanie tego, co poznają, studiując na co dzień na kierunku zarządzanie. Należy więc serdecznie podziękować Indesit Company Polska w Radomsku za stworzenie takiej możliwości oraz za zaangażowanie pracowników w spotkanie ze studentami. Ponadto wyrazy podziękowania należą się Urzędowi Miasta w Radomsku. Dzięki bowiem życzliwości władz samorządowych studenci dotarli na teren strefy ekonomicznej.

opr. dr A. Łuczak

KOSMICZNA KOMORA

W budynku mieszczącym Instytut Fizyki AJD przy al. Armii Krajowej 13/15 powstało unikatowe laboratorium służące studentom specjalności akustyka i realizacja dźwięku. W skład laboratorium wchodzi dwa pomieszczenia. Pierwsze z nich to komora pogłosowa. Podłoga w tym pomieszczeniu celowo pokryta płytkami ceramicznymi, a ściany do wysokości sufitu pomalowano specjalną farbą odbijającą fale dźwiękowe. Dzięki takim zabiegom w pomieszczeniu uzyskano duży czas pogłosu. Drugie pomieszczenie to komora bezechowa, której ściany i sufit zostały pokryte materiałem dźwiękochłonnym (kliny akustyczne), a podłoga została wyłożona specjalnie wykładziną pochłaniającą fale akustyczne. Dzięki takiej adaptacji akustycznej czas pogłosu w komorze wynosi 9 ms. Czasy pogłosu obu pomieszczeń zostały zmierzone przez zewnętrzny firmę, zgodnie z obowiązującymi normami. Instytut Fizyki posiada certyfikaty pomiarowe dla ww. pomieszczeń. Pracownia powstała dzięki współpracy fizyków z częstochowską firmą APAMA.

Komora robi wrażenie, fot.: MM

DIAGNOZOWANIE KOŃCA

Druga odsłona konferencji „Koniec świata... i co dalej? O tożsamości, chrześcijaństwie, cywilizacji europejskiej, paradygmacie krańcowości i nowego poczucia tku” miała miejsce w Częstochowie 22–23 listopada 2012 r. (wcześniej w Krakowie 15–16 listopada). Zorganizowały ją Pracownia Komparatystyki Kulturowej działająca przy Instytucie Filologii Polskiej AJD oraz Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie, przy współudziale Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II w Częstochowie, Muzeum Archeologicznego w Krakowie oraz Instytutu Sztuki w Cieszyńcu. Patronat honorowy nad spotkaniem objęli – JE Kardynał Stanisław Dziwisz, Metropolita Krakowski oraz JE Arcybiskup Wacław Depo, Metropolita Częstochowski.

Konferencja rozpoczęła się w czwartek o 15.00 uroczystym powitaniem gości w Muzeum Monet i Medali Jana Pawła II, później odbyła się dyskusja panelowa z udziałem dr. hab. Krzysztofa Koehlera (UKSW), dr. hab. Zbigniewa Kadzubka (UŁ) oraz o. dr. Piotra Jordana Świąńskiego OFM Cap. Poprowadził ją Dyrektor Instytutu Filologii Polskiej – dr hab. prof. AJD Adam Regiewicz. Zaproszeni goście wraz z zebranymi licznymi publicznościami (uczniowie katolickiego liceum ze Zduńskiej Woli, studenci i pracownicy AJD, prelegenci oraz częstochowianie) zastanawiali się nad istotą końca i możliwością jego przewyciężenia.

W duchu rozważań utrzymany był również rockowy koncert poezji *Meditatio Mortis* zespołu *Tetramorfy* z Zabrza, w składzie z Adamem Regiewiczem. Wcześniej gospodarze zaprosili zebranych na papieski kremówkę, a następnie spacer po muzeum. Na program muzycznego występu złożyły się wiersze Aleksandra Wata, Czesława Miłosza, Stanisława Grochowiaka, ale także niezwykle poruszający utwór do słów Michała Cyfry – *I can't dance*. Opowieść zbudowana wg klasycznych niemal zasad narracji (co tłumaczy obecność w zespole dr. hab. polonistyki) rozpoczęła się wizją grobu kopanego na trzy okcie, a kończyła nadzieją przewyciężenia śmierci. Ale obecne w niej były niemal wszystkie podstawowe motywy związane z końcem, rozumianym jako kres ciała i śmierci – strach, rozkładający się trup, taniec będący przetworzeniem średniowiecznego motywu *danse macabre*. Prawie godzinny koncert za pomocą mocnych brzmień opowiadał o sprawach ważnych, jakby podkreślał, że w dzisiejszych czasach nie można o nich szeptać nawet wbrew przekonaniu o prywatności postaw i wolności wyboru. Koniec życia, świata, epoki czy obowiązuje tego paradygmatu nie powinien być tematem tabu czy ciałem wygaszonym przez nadwornych parodystów, ponieważ zmierzy się z nim każdy bez względu na światopogląd. Próba unieważnienia końca nie będzie skuteczna, a uznanie tej konieczności nie wyklucza przecież radości płynącej z życia. Może raczej powinna zwielokrotnić aktywności doświadczanie każdej chwili, co chyba jednak nie oznacza ostatecznego hedonizmu.

Pięć dni później, w czasie intensywnej pracy. W obradach plenarnych oraz dwóch sekcjach wystąpiło piętnastu prelegentów z Katowic, Krakowa, Lublina, Warszawy i Częstochowy. W referatach oraz niezwykle żywych dyskusjach zastanawiano się nad istotą końca, zmianą znaczenia motywu

apokalipsy w różnych epokach, sposobów funkcjonowania tekstów apokryficznych. Badacze poruszyli również zagadnienie milczenia i zamilknięcia, utraty wiary w świat (a może raczej w sprawne funkcjonowanie dotychczasowego kanału jego przekazu) i zastanawiali się nad możliwością jego rewitalizacji za pomocą zmiany medium. Jako przedmiot rozważań oraz materia egzemplifikacyjna posłużyły polskie i europejskie teksty dawne: starożytny – III Księga Sybillińska, czy barokowe poradniki umierania, romantyczna epistolografia Józefa Ignacego Kraszewskiego, oraz poetyckie i prozatorskie utwory dwudziestowieczne pisane w różnych konwencjach genologicznych. Wśród poetów zostali przywołani m.in. Jarosław Marek Rymkiewicz, Marcin Siwek, Ryszard Krynicki, Wisława Szymborska, Piotr Macierzyński czy Marcin Świetlicki, ale również przedstawiciele liberatury, na czele z ojcem założycielem, Zenonem Fajferem. Przywołane przykłady literackie kazały zastanawiać się nad stosunkiem artystów do tematu końca, ale jednocześnie nad sposobem definiowania przez nich zadań literatury. Czy piękno rzeczywiście nas ocali? I czy zbawi świat?

Jako kontekst pojawia się dyskurs religioznawczy, ale również często postmodernistyczna filozofia, z jej charakterystyczną terminologią: kłopot, bezskuteczne poszukiwanie znaczeń i zastąpienie ich samodzielną aktywnością poszczególnych jednostek, co prowadzi może do pesymizmu i sceptycyzmu albo do zwiększenia poczucia odpowiedzialności za swoje wybory, które wyznaczają kształt i granice świata.

Podsumowując dwudniowe spotkanie i przywołując tezy poszczególnych prelegentów, prof. AJD Adam Regiewicz podkreśla sygnalizowane w rozmowach (w panelu i dyskusjach) możliwości odpowiedzi na tytułowe pytanie – co dalej? mimo końca (historii czy świata, jaki znamy) i mimo kryzysu, wyznaczanego w kulturze przez ogłaszane wielokrotnie śmierci (autora, człowieka). Obieca także interesującą publikację, która nie będzie zatrzymywana się na poziomie diagnozy obecnego stanu.

Osiągnięciem spotkania była na pewno postawa dialogiczna zebranych, którzy nie tylko wygłaszali swoje tezy, ale chcieli o nich rozmawiać, a przede wszystkim byli ze sobą.

Joanna Warońska

JAKOŚĆ ŻYCIA W PRACY I POZA NIĄ

W tym roku mija 20 lat od zorganizowania w czêstochowskim œrodowisku akademickim pierwszej konferencji naukowej na temat jakości życia. Na przestrzeni tego czasu w Polsce i na œwiecie zainteresowanie problematyk¹ jakości i poczucia jakości życia wyraŹnie wzros³o. Powsta³y nowe propozycje teoretyczne, wzros³a liczba badañ empirycznych poœwiêconych jakości życia, dobrostanowi oraz szczêœciu cz³owieka, nast¹pi³ rozwój narzêdzi do ich pomiaru. Aby podtrzymaæ tê tradycjê, pracownicy Instytutu Filozofii Socjologii i Psychologii Akademii im. Jana D³ugosza w Czêstochowie zorganizowali kolejn¹ – ósm¹ ju¿ – konferencjê naukow¹ poœwiêcon¹ szeroko pojêtej problematyce jakości życia. Tegoroczna konferencja, zatytu³owana „Jakoœæ życia w pracy i poza ni¹”, odby³a siê w dniach 11–12 paŹdziernika, w œrodku konferencyjno-wypoczynkowym w Zawadach ko³o Czêstochowy. Konferencja zrzeszy³a badaczy z trzynastu polskich œrodków akademickich (g³ównie psychologów, socjologów, pedagogów i lekarzy), zajmuj¹cych siê teori¹ i pomiarem jakości życia w badaniach naukowych, jak równie¿ psychologów praktyków. Na konferencjê z³o¿y³y siê cztery wyk³ady plenarne, osiem sesji tematycznych, jedna sesja plakatowa oraz panel dyskusyjny.

Pierwszego dnia konferencji jej uczestników przywitali Rektor Akademii im. Jana D³ugosza w Czêstochowie prof. Zygmunt B¹k oraz Dziekan Wydzia³u Nauk Spo³ecznych prof. Romuald Derbis. Wyrazili oni nadziejê, ¿e konferencja stanie siê okazj¹ do wymiany doœwiadczeñ oraz

pog³êbionej dyskusji naukowej na temat teorii, metod pomiaru i wyników badañ dotycz¹cych jakości życia cz³owieka, jak równie¿ polem integracji ró¿nych perspektyw naukowych. Prof. Romuald Derbis by³ inicjatorem i organizatorem siedmiu poprzednich konferencji poœwiêconych jakości życia.

W wyk³adzie otwieraj¹cym konferencjê prof. Augustyn Bañka poruszy³ problem jakości życia jako kategorii pochodnej procesu wewnêtrznego definiowania przestrzennych granic to¿samoœci indywidualnej i spo³ecznej, w relacji do pamieci miejsca historycznego i jego fizycznej rekonstrukcji. Swój wywód opar³ na za³o¿eniu, i¿ ludzie, którzy doœwiadczyli traumy wojennej, ¿yj¹c w tym samym czasie i w identycznej przestrzeni życia, ró¿nie zachowuj¹ w pamieci miejsca znaczenie poniesionych strat i potrzebê ich rekompensaty, odmiennie spostrzegaj¹ rolê historii miejsca w definiowaniu czasowych, przestrzennych i kulturowych granic swojej to¿samoœci indywidualnej i spo³ecznej oraz ró¿ni¹ siê wizj¹ przysz³oœci miejsca. W drugim wyk³adzie plenarnym dr hab. Anna Zalewska przedstawi³a zale¿noœci pomiêdzy konfliktami na linii praca – rodzina a dobrostanem psychicznym w pracy. Zwróci³a uwagê, ¿e z przegl¹du koncepcji i badañ zawartych w literaturze wy³ania siê z³o¿ony obraz tych zale¿noœci, co rodzi koniecznoœæ poszukiwania mediatorów (mechanizmów) i moderatorów (warunków) badanych relacji. Wyk³ad

Cd. na str. 12.

DOBRY POCZÁTEK WSPÓŁPRACY Z REPUBLIKÁ KAZACHSTANU

29 listopada delegacja Instytutu Chemii, Ochrony œrodowiska i Biotechnologii w sk³adzie: prof. dr hab. in¿. Janusz Boratyñski, dr hab. prof. AJD Janusz Kapuñiak, dr hab. prof. AJD Piotr Krupa i dr Katarzyna Bandurska goœci³a w Ambasadzie Republiki Kazachstanu w Rzeczypospolitej Polskiej. W trakcie spotkania z Radc¹ Ambasady Panem Askarem Abdrakhmanovem prof. Piotr Krupa – kierownik Zak³adu Mikrobiologii i Biotechnologii, a jednoczeœnie Prezes Polskiego Towarzystwa Mikoryzowego – przedstawi³ projekt wspó³pracy pomiêdzy Akademi¹ im. Jana D³ugosza w Czêstochowie a jednostkami naukowymi w Kazachstanie w obszarze „Zadrzewienia i odnowienia lasów z u¿yciem preparatów mikoryzowo-bakteryjnych”. Spotkanie by³o tak¿e dobr¹ okazj¹ do zaprezentowania naszej Uczelni, przekazania materia³ów promocyjnych. W rozmowie prof. Janusz Boratyñski – koordynator projektu NeoLek – zaproponowa³ mo¿liwoœæ organizowania podoktorskich sta¿y naukowych dla naukowców z Kazachstanu we Wroc³awiu. Przedstawiony projekt wspó³pracy wzbudzi³ du¿e zainteresowanie Rady Ambasady. Pan Askar Abdrakhmanov zadeklarowa³, ¿e w najbli¿szym czasie przeka¿e wersjê elektroniczn¹ projektu wraz z listem polecaj¹cym Ambasadzie do w³aœciwych agend rz¹dowych Republiki Kazachstanu.

opiera się na wynikach badań własnych dotyczących wymienionej problematyki.

W pierwszym dniu odbyły się też cztery sesje tematyczne. Pierwszej z nich, zatytułowanej „Stres i wsparcie w pracy a jakość życia”, przewodniczył dr hab. Mariola Łaguna. Złożyło się na nią sześć referatów. Ich autorzy przedstawili raporty z badań dotyczących wpływu wybranych stresorów w pracy (np.: konfliktów w pracy, interakcji z klientem) z wypaleniem zawodowym, zachowaniami żywieniowymi i zdrowiem psychicznym, jak również ukazywali rolę wsparcia w pracy – jako bufora stresu. W drugiej sesji, pt. „Jakość życia w różnych okresach rozwoju”, której przewodniczył prof. dr hab. Janusz Trempała, znaczna część referatów odnosiła się do osobowościowych i środowiskowych uwarunkowań szczęścia w okresach adolescencji, wczesnej i średniej dorosłości, a także starości. Sesji trzeciej, pt. „Jakość życia w małżeństwie i rodzinie”, przewodniczyła dr hab. Anna Zalewska. Sesja dotyczyła uwarunkowań funkcjonowania polskich rodzin, konfliktów i facylitacji w zakresie ról rodzinnych i zawodowych oraz relacji partnerskich w rodzinach dysfunkcyjnych. Czwarta sesja – „Jakość życia w organizacjach i instytucjach publicznych” – ukazywała problematykę adaptowania się jednostek do stylu funkcjonowania wybranych organizacji społecznych, m.in. w procesie rekrutacji personelu, zachowania porządku publicznego i kultury bezpieczeństwa, zarządzania pracownikami. Sesji przewodniczył dr hab. Bohdan Rożnowski.

Pierwszego dnia odbył się panel dyskusyjny pod tytułem „Czy psychologia pomaga w jakości życia człowieka?”. Moderatorem dyskusji był dr hab. Romuald Derbis, za aktywnymi uczestnikami: prof. dr hab. Augustyn Bańka, prof. dr hab. Stanisław Kowalik, prof. dr hab. Janusz Trempała, dr hab. Maria Strach-Romanowska, prof. dr hab. Andrzej Szmajke. Uczestnicy panelu zgodzili się, że jednym z celów stawianych dzisiejszej psychologii jest podnoszenie jakości życia, różnił się natomiast w ocenie stopnia, w jakim wiedza psychologiczna jest wykorzystywana w działaniach praktycznych. Prof. Kowalik zwrócił uwagę na szerokie możliwości wykorzystania psychologii w rehabilitacji osób niepełnosprawnych, które nie są eksploatowane. W podobnym duchu wypowiedział się prof. Trempała, odnosząc się do praktyki terapeutycznej. Nieco bardziej optymistycznie wyraził się prof. Strach-Romanowska, zaznaczając, że zaobserwowaliśmy dynamiczny rozwój metod psychologicznych stosowanych głównie w opiece paliatywnej oraz w opiece nad osobami starszymi. Prof. Bańka podkreślił z kolei, że w procesie podnoszenia jakości życia powinien być brany pod uwagę indywidualny „kontekst życiowy” człowieka. Prof. Szmajke wskazywał na medialnie kreowane wzory i standardy życia, które nie są poddawane racjonalnej i weryfikującej ocenie w toczonych debatach publicznych. Wyraził też przekonanie, że wyniki badań psychologicznych spotykają się z niewielkim wyświadczeniem w codziennym życiu „zwykłych” ludzi.

Drugi dzień konferencji rozpoczął się od wykładu dr hab. Marioli Łaguny, która zwróciła uwagę na znaczenie afektu oraz pozytywnej orientacji w kształtowaniu jakości życia człowieka. W przedstawionych badaniach pokazano, że pozytywna orientacja traktowana jako konstrukt wyższego rzędu, składający się w sobie z samooceny, optymizmu i satysfakcji z życia, jest ważnym zasobem osobistym moderującym zależność między doświadczanym afektem a zaangażowaniem w realizację osobistych celów rodzinnych i zawodowych. W drugim wykładzie plenarnym dr hab. Zbigniew Spindel przedstawił metodologiczne i etyczne aspekty psychologicznych badań nad jakością życia. Poruszył w nim różnice w konceptualizacji i operacjonalizacji jakości życia w badaniach ilościowych i jakościowych.

Drugiego dnia odbyły się także sesje tematyczne nr 5–8. Sesji piątej pt. „Kryzysy i sytuacje trudne” przewodniczyła dr hab. Alicja Kuczyńska. Sesja ta podejmowała zagadnienia związane ze społeczno-ekonomiczną sytuacją współczesnego człowieka, ukazując jednocześnie trudności i patologie związane z brakiem pracy, migracjami zarobkowymi, procesem urbanizacji i przemocą środowiskową. W sesji szóstej „Jakość życia w chorobie” podjęta została problematyka radzenia sobie pacjentów z niepełnosprawnościami, zaburzeniem rozwoju (autyzmem), chorobami (nowotworami, Alzheimerem), jak również z tym stresem rodzicielskim i stresem zawodowym lekarzy. Przewodniczyła jej dr hab. Maria Strach-Romanowska. Kolejna sesja, „Cechy i zdolności a jakość życia”, pod przewodnictwem dr hab. Małgorzaty Basińskiej, obejmowała referaty ukazujące osobowościowe uwarunkowania i różnice indywidualne w procesie adaptowania się do rzeczywistości społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem zdolności rozumowania i przetwarzania informacji. W sesji ósmej, „Zawód, pasja a zadowolenie z pracy i z życia”, której przewodniczył prof. dr hab. Andrzej Szmajke, przedstawione zostały referaty ukazujące związek między zajmowanymi przez jednostkę pozycjami w strukturze społecznej a dobrostanem psychicznym, jak również referaty ukazujące czynniki związane z zadowoleniem z pracy w różnych grupach zawodowych.

Merytoryczną część konferencji zakończyła sesja plakatowa, w której uczestnicy konferencji głosowali na najbardziej interesujący plakat. Wyróżniono plakat dr med. Anny Poznańskiej i lek. med. Katarzyny Lewtak pt. *Satysfakcja zawodowa lekarzy: Co lekarze czują w pracy i co o niej myślą?*

Konferencja była miejscem zetknięcia się przedstawicieli różnych dyscyplin i specjalności naukowych, stając się jednocześnie platformą żywej wymiany myśli, poglądów, przekonań. Uczestnicy konferencji i zaproszeni goście zgodnie twierdzili, że było to spotkanie o dużej randze naukowej i towarzyskiej.

Łukasz Baka
Justyna Tomczyk

EDUKACJA W DOBIE POSTMODERNIZMU

W dniach 23–24 września 2012 r. w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie odbyła się VIII Międzynarodowa Konferencja Naukowa zainicjowana „Edukacja w dobie postmodernizmu”. Jej organizacją zajęły się Zakład Historii i Teorii Wychowania i Pracownia Badań nad Komunikacją Pragmatyczną AJD. Uczestniczyli w niej goście z zagranicy (Ukrainy i Słowacji), a także z krajowych ośrodków akademickich (m.in. z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Gdańskiego, Poznańskiego, Wrocławskiego, Warszawskiego, Kieleckiego i Pedagogicznego w Krakowie).

Głównym zagadnieniem przewijającym się w wystąpieniach był postmodernizm. W ostatniej dekadzie pojęcie to było rozpatrywane i odmieniane na różne sposoby, często wręcz nadużywane. Zyskało status swoistego papierka lakmusowego badającego nastawienie wobec przemian szeroko rozumianej nowoczesności. Niezależnie od stosunku do owego hasła, zmiany społeczno-kulturowe w dobie globalizacji są faktem i zmuszają do dokonania oceny i zajęcia określonego stanowiska. Zadaniu temu starało się sprostać ponad 50 referentów.

W pierwszym dniu konferencji odbyły się Warsztaty Jasnogórskie. Uczestnicy spotkania zwiedzili Bibliotekę Jasnogórską oraz klasztor.

Obrazy plenarne w drugim dniu spotkania naukowego otworzył JM rektor AJD w Częstochowie prof. dr hab. Zygmunt Błak. Referat inauguracyjny wygłosiła Marta Meducka (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach). Przybliżyła w nim pamiętnikarstwo wielokulturowego Lwowa, podkreślając brak prób nawiazania przez autorów wspomnień dialogu z innymi kulturami. Wyjatkami okazały się zapiski zasymilowanych żydów: Hugo Steinhausa i Stanisława Ulama, a także Lecha Kaltenberga. Następny prelegent, Julian Dybiec (Uniwersytet Jagielloński), zajął się zagadnieniami prawdy, dobra i piękna w postmodernistycznej teorii i praktyce pedagogicznej. Zwrócił uwagę na terminologiczne niekonsekwencje pojęć ponowoczesność, postnowoczesność, postmodernizm, uznając je za „wyraz pychy kulturalnej i naukowej”. Rozmycie wartości prowadzi, zdaniem mówcy, do fragmentaryzacji i atomizacji wiedzy, znieczulicy moralnej i ekspansji kultury masowej, skutkującej upadkiem autorytetów, deestetyzacją i brutalizacją życia publicznego. Dominik Kubicki (Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu) w swoim referacie próbował wykazać utopijność projektu edukacji multikulturowej, wskazując na gotowe propozycje edukacji tradycyjnej, otwartej na odmienność kulturowo-religijne. Kolejny odczyt, autorstwa Berndta-Joachima Ertelta (AJD), był zatytułowany *Koncepcja zawodowa vs employ-ability – postrzeganie życia zawodowego w Europie. Ład międzywilizacyjny, a współczesne wyzwania edukacyjne* scharakteryzował Zdzisław Zagórski (Uniwersytet Wrocławski). Adam Rosó (AJD) wskazał na niebezpieczeństwa tkwiące w ideologicznym postrzeganiu kategorii „postmodernizm”. Ponowoczesny projekt edukacji, kultury

Uczestnicy III sekcji konferencji, fot.: arch.

i państwa, jego zdaniem, kształtuje człowieka nieautonomicznego, zagubionego i podatnego na wpływy. W konkluzji jako przeciwwagę A. Rosó zaproponował edukację narodowo-państwową i heteroseksualną (w dyskusji krytycznie do niej odniosła się Edyta Widawska – AJD) jako podstawę budowania własnej tożsamości. Na zakończenie obrad plenarnych głos zabrał Grzegorz Majkowski (AJD); w swym wystąpieniu zwrócił uwagę na funkcje języka w świecie ponowoczesnym, sygnalizując, iż obecnie służy on nie do opisu, lecz do konstruowania (niekiedy zniekształcania) rzeczywistości. Język jest też narzędziem walki o wartości, w której globalizowanej rzeczywistości grup sukcesu i wykluczonych.

Po zakończeniu obrad plenarnych uczestnicy konferencji podzielili się na trzy sekcje. Sekcja I zgromadziła pedagogów oraz psychologów. Jako pierwsza wystąpiła Ilona Haber-Dzikowska (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach) z referatem zatytułowanym *Potrzeby wychowawcze, socjalne, edukacyjne w rozwijaniu świadomości w zakresie kształtowania postaw prospołecznych uczniów*, rozpatrując w różnym oświetleniu kategorię altruizmu (prelegentka zaproponowała również gotowe projekty edukacyjne dla gimnazjalistów poświęcone m.in.: bezrobociu, dobroczynności i biedzie). Elżbieta Kornacka-Skwara (AJD) przybliżyła możliwości zastosowania różnych technik biofeedbacku (m.in. neuro-, miofeedback, oddechowy i temperaturowy) w procesach edukacyjnych. W dyskusji Beata Zajęcka (AJD) zwróciła uwagę na dostępność urządzeń do biofeedbacku, a Paweł Zieliński (AJD) wskazał na tańsze urządzenia, np. do RGS, umożliwiające ćwiczenia indywidualne. Agnieszka Kozerska (AJD), analizując style aktywności edukacyjnej przyszłych nauczycieli, stwierdziła małą aktywność przebadanych studentów AJD, natomiast Edyta Widawska (AJD) w referacie *Animacja społeczna jako narzędzie zmiany. Próba analizy na przykładzie zrealizowanych projektów animacyjnych i teorii strukturalno-funkcjonalnej* stwierdziła, iż studenci są aktywni, należy ich jednak odpowiednio zaktywizować. Ponadto referaty wygłosili: Agata Woźniak-Krakowian (AJD): *Sytuacje stresowe i ich konsekwencje zdrowotne*, Elżbieta Napora

(AJD): *Agresja i dewaloryzacja siebie a atrakcyjność adolescenta wśród rówieśników*, Monika Adamska-Staroń (AJD): *Idea lokalnej emancypacji Źródłem inspiracji dla edukacyjnych projektów w ponowoczesnym świecie*, Beata Zajęcka (AJD): *Komputer – przyjaciel czy wróg m³odziecy?*, Maria Janukowicz (AJD): *Transmisja wiedzy przedmiotowej edukacyjnej szansą czy brzemieniem?* oraz Paweł Zieliński (AJD): *Rola nauczyciela a założenia edukacji postmodernizmu*.

Sekcja II skupiła naukowców zajmujących się różnymi aspektami komunikacji pragmatycznej w społeczeństwie ponowoczesnym. Anna Krupska-Perek (Akademia Humanistyczno-Ekonomiczna w Łodzi) zajęła się zagadnieniem kultury osobniczej, odnosząc je do zachowań komunikacyjnych i edukacji kulturowej. Paweł Płusa (AJD) tematem naukowej refleksji uczynił koncepcję edukacji międzykulturowej w odniesieniu do nauki języków obcych. Prelegentowi za przykład posłużyło realizowanie zagadnień z zakresu edukacji międzykulturowej w ramach konwersatorium socjolingwistycznego

z zakresu języka niemieckiego. Na temat pojęcia czasu i przestrzeni w podhalańskiej gwarze mówiła Justyna Makowska (AHE), odnosząc językowo-kulturową analizę do aspektu edukacyjnego, a Eugeniusz Szymik (Gliwicka Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości) zwrócił uwagę na istotny w czasach ponowoczesnych problem tożsamości narodowej i na miejsce zagadnień tożsamościowych we współczesnej edukacji (na przykładzie wybranych bohaterów literackich ukazał wpływ historii na kształtowanie się tożsamości narodowej). Z kolei Anna Pyda-Grajpel (AJD) podjęła problem komunikowania za pomocą dzieła muzycznego. Dokonała szczegółowej analizy jakościowej percepcji różnych stylów muzycznych przez obecne pokolenie licealistów. Aneta Majkowska (AJD) zwróciła uwagę na konieczność edukowania młodziąt w zakresie zróżnicowanych i determinowanych kulturowo w dobie postmodernizmu gatunków mowy. Podkreśliła, że znajomość gatunków mowy jest nie tylko wymogiem aktualnie obowiązujących programów szkolnych, ale gwarantem swobodnego i prawidłowego komunikowania

SEMINARIUM WYDZIAŁU MATEMATYCZNO-PRZYRODNICZEGO AJD

46 Seminarium Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Akademii Jana Długosza odbyło się 5 grudnia 2012 r. Wykład *Radioteleskopy z Psar zaczynają stawiać na nogi* przedstawił dr Bogdan Wszótek (Zakład Dydaktyki Fizyki i Astronomii, Instytut Fizyki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie). Poniżej omówienie wykładu przygotowane przez dr. Bogdana Wszótkę.

W roku 2010 w Ośrodku Łączności Satelitarnej w Psarach koło Kielc likwidowano instrumentarium obejmujące zestaw siedmiu anten radiowych. Z trudem uratowano cztery radioteleskopy, wykorzystywane do celów telekomunikacyjnych. Oznaczenie RT16 (i podobne) oznacza radioteleskop o średnicy anteny 16 metrów. Antena o średnicy czaszy 16 metrów (RT16) trafiła do Obserwatorium Astronomicznego Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie. Pozostałe trzy anteny trafiły do prywatnych właścicieli w: Częstochowie (RT13), Wieruszowie (RT13) i w Rzepienniku Biskupim (RT9). Trudu ratowania anten od zniszczenia oraz ich demontażu w Psarach i ponownego montażu na nowych miejscach podjął się dr Bogdan Wszótek, adiunkt w Instytucie Fizyki AJD i prezes Stowarzyszenia Astronomia Nova. W roku 2012 dwie anteny spośród czterech wymienionych zostały przewiezione i ponownie postawione „każda na swojej nodze”, to znaczy wybudowano fundamenty, na których postawiono odzyskane podstawy, a na nich uratowane anteny. Siłą

radioteleskop RT9 w Rzepienniku Biskupim, radioteleskop RT13 w Częstochowie. Na wiosnę 2013 roku planowana jest budowa fundamentów, a następnie ponowne postawienie radioteleskopu RT13 w Wieruszowie. Dr Wszótek ma ambicję doprowadzić wszystkie anteny do pełnej sprawności i wykorzystać niektóre z nich jako naziemne stacje obsługi sztucznych satelitów Ziemi (pracujące w trybie nadawczo-odbiorczym). Niezależnie, wszystkie anteny mają być wyposażone w instrumenty dla obserwacji radioastronomicznych i pracować m.in. w trybie interferometrycznym. Stowarzyszenie Astronomia Nova, zrzeszające kilkudziesięciu czynnych astronomów, patronuje przedsięwzięciu.

Wykład obejmował: zarys historii pozyskania instrumentów, aktualny stan prób ich rewitalizacji oraz plany docelowego wykorzystania radioteleskopów (Bogdan Wszótek)

W trakcie wykładu dr Wszótek wyświetlił szereg zdjęć

prezentujących radioteleskopy przed demontażem, demontaż, budowę fundamentów i ponowne ustawianie anten. Doktorowi Wszótkowi i osobom, które mu pomagają, dziękuję za pracę włożoną w demontaż, przewiezione anten, budowę fundamentów i ponowne ustawienie anten. Dziękuję za wykład – Wojciech Gruhn.

Seminarium dr. Bogdana Wszótkę było także seminarium oddziaływu Częstochowskiego Polskiego Towarzystwa Chemicznego.

Wojciech Gruhn

Bez nim badać kosmos, fot.: arch.

we współczesnym świecie. Na temat znaczenia języka migowego w edukacji osób niesłyszących mówi Michał Garncarek. Scharakteryzował język migowy (pjm), zwracając uwagę na praktyczne zastosowanie pjm w codziennej komunikacji niesłyszących, zarówno między sobą, jak i w kontaktach ze światem osób słyszących. Katarzyna Dawidowicz zwróciła uwagę na kształcenie umiejętności budowania przez młodzież komunikatów spójnych formalnie i semantycznie. Podała przykłady niespójności tekstu mówionego wchodzącego w skład prezentacji maturalnej. Poszukiwała przyczyn takiej sytuacji komunikacyjnej oraz zaproponowała pewne rozwiązania mające na celu podniesienie poziomu uczniowskich wypowiedzi w czasach dominacji kultury obrazkowej. Problematyce spójności tekstu poświęcił swój referat także Bartosz Woźniak. Omówił mechanizmy wiązania jednostek zdaniowych felietonów prasowych i ich edukacyjne walory. Edyta Skoczylas-Krotla zwróciła uwagę na edukacyjny i wychowawczy walor komunikatów kierowanych do dzieci. Za przykład posłużyły referentce księżki kucharskie przeznaczone dla nastolatków. Anna Pierzchała (AJD) przedstawiła szczegółowy raport z badań nad relacją JA – TY w odniesieniu do osobowości nauczyciela, natomiast Adrianna Sarnat-Ciastko (AJD) omówiła znaczenie organizacji edukacyjnych w wychowaniu młodego pokolenia na przykładzie Towarzystwa Edukacji Otwartej.

Sekcja III zgromadziła historyków oświaty i andragogów. Z zainteresowaniem słuchaczy spotkał się referat Krzysztofa Jakubiaka (Uniwersytet Gdański) o tradycyjnych wartościach życia i wychowania w rodzinie polskiej w XIX i początkach XX wieku, a także wystąpienie Stanisława Meduckiego (Uniwersytet Jana Kochanowskiego w Kielcach), przybliżające nieznany szerzej temat niemieckiego okupacyjnego szkolnictwa zawodowego w Generalnym Gubernatorstwie w czasie II wojny światowej. Svitlana Lupiy (Akademia Sztuk Pięknych we Lwowie) ukazała codzienność dorastania i wychowanie dziecka w XIX i XX wieku w świetle malarstwa polskiego (m.in. Piotra Michałowskiego, Aleksandra Kotsisa, Jana Matejki, Stanisława Wyspiańskiego, Olgi Boznańskiej, Jacka Malczewskiego). W dyskusji wywołało wystąpienie Elżbiety Magiery (Uniwersytet Szczeciński), która podkreśliła znaczenie ideałów kooperacji – wyrastających z koncepcji Charlesa Fouriera, Roberta Owena i Andre Gide'a, a przeniesionych na grunt szkoły w Polsce międzywojennej – dla kształtowania postaw obywatelskich w szkole współczesnej. W dyskusji doceniono także opracowanie Haliny Gromowej (Centralne Państwowe Archiwum Historyczne Ukrainy we Lwowie, Lwowski Uniwersytet Narodowy im. I. Franko) na temat szkolnictwa lwowskiego w czasie inwazji rosyjskiej w 1915 r. oraz prezentację Romana Gwiłtki (Agricola Krępsko) o ośrodkach edukacyjnych ziemi pilskiej: ekologicznego, przyrodniczego i z zakresu odnawialnych źródeł energii. Ich oferta to przejaw edukacji permanentnej, skierowanej do dzieci, młodzieży, studentów, dorosłych, pełno- i niepełnosprawnych, Polaków, a także obcokrajowców (m.in. do uczniów szkół waldorfskich w Niemczech). W dyskusji zwrócono uwagę na inspiracje

angielskie, duńskie i polskie (m.in. uniwersytety ludowy Ignacego Solorza).

W podsumowaniu obrad skonstatowano, że przemiany zachodzące we współczesnym świecie skłaniają pedagogów nie tylko do namysłu, lecz przede wszystkim do konkretnych działań. Powinny one jednak uwzględniać z jednej strony – realia współczesnego świata: relatywizm moralny, dekonstrukcję znaczeń i przeakcentowanie wartości, z drugiej zaś – prawidłowości procesu wychowawczego, czyli potrzebę kształtowania ku czemuś zakorzenienia, dostarczenia solidnych podstaw wiedzy niezbędnej do świadomego podejmowania decyzji w szybko zmieniającej się rzeczywistości. Realizacja owych zadań, zdaniem uczestników konferencji, określa dzisiejszy i przyszły status pedagogiki.

Organizatorzy zapewniają, iż materiały pokonferencyjne niebawem ukażą się drukiem. Ich lektura z pewnością przyczyni się do pełniejszego oglądu i dokładniejszej oceny dorobku konferencji, a także będzie determinować zasadność kontynuowania cyklu spotkań naukowych poświęconych edukacyjnym aspektom globalizmu i wielokulturowości.

Mirosław Łopot

BITWA ZAPOMNIANA, BITWA PRZEMILCZANA

Co wiemy o obronie Częstochowy przed Niemcami w 1939 roku mieszkańcy miasta i regionu? Z pewnością nie wiele. Taki wniosek można wysnuć chociażby z uwagi na fakt, że za największą bitwę uznaje się walki pod pobliskim miejscowością Mokra, która obrosła już mitem i na trwałe zapisała się w świadomości lokalnej społeczności.

Tymczasem Częstochowa we wrześniu 1939 roku, z racji położenia, była ważnym węzłem komunikacyjnym i strategicznym. Nic dziwnego, że w niemieckich planach agresji na Polskę była jednym z najważniejszych punktów do zajęcia. O wszystkich tych wydarzeniach pisze w swojej książce doktorant w Instytucie Historii mgr Adam Kurus, który wraz z Janem Dobrowolskim jest autorem pracy zatytułowanej *Pamięć 27 Pułku Piechoty z Częstochowy* (Częstochowa 2012). Autor przypomina zapomniane wydarzenia, przybliża sylwetki bohaterów tamtych dni, zwraca uwagę na pamiętki po wojennej zawierusze, które do dzisiaj nie doczekają się należytego wyeksponowania (np. schrony bojowe zlokalizowane w kilku punktach Częstochowy). Napisana ciekawie i z dużą ilością faktów książka to z pewnością nie ostatnie słowo doktoranta. Zapowiada, że wciąż gromadzi nowe fakty z „bitwy o Częstochowę”. Czekamy więc na kolejną jeszcze bogatszą pozycję. Przyda się, by uzmysłowić społeczeństwu wagę wydarzeń, jakie rozegrały się w naszym regionie we wrześniu 1939 roku.

DAWNO TEMU...

... w Moskwie, w czasach zimnej wojny...
 i³y³ agent radzieckich s³u¿b wywiadowczych, nazwijmy go Nosov. S³u¿by KGB postawi³y przed Nosovem bardzo trudne zadanie: mia³ oddaæ siê w rêce nowojorskiej policji, by stamt¹ d przenikn¹ ædo struktur siatki wywiadowczej USA. Legenda Nosova brzmi³a nastêpuj¹co: oficer KGB, zniechêcony ustrojem komunistycznym, dezertuje, by s³u¿yæ swoj¹ wiedz¹ i doœwiadczeniem interesom kraju kapitalistycznego. Powodzenie akcji zale¿a³o od tego, czy Nosov nauczy siê k³amaæ na tyle skutecznie, by nie wykry³ tego nawet wariograf. Nosov przyst¹pi³ do treningów.

Wariograf, czyli popularnie mówi¹c wykrywacz k³amstw, to urz¹dzenie, które rejestruje niektóre czynnoœci organizmu, takie jak przewodnictwo elektryczne skóry, regularnoœæ têtna i oddechu. Osobie badanej zadawane s¹ pytania obojêtnie, kontrolne i krytyczne. Nosov, widz¹c na wykresie wariografu reakcjê swego organizmu na zadawane pytania, nauczy³ siê kontrolowaæ jego funkcje. W rezultacie Nosov potrafi³ w dowolnej chwili zwiêkszyæ lub zmniejszyæ przewodnictwo elektryczne skóry, doskonale panowa³ nad swoim oddechem, nauczy³ siê kontrolowaæ ciœnienie têtniczne. Sta³ siê szpiegiem idealnym, zdolnym przebrn¹ æ przez najciê¿sze testy wiarygodnoœci.

Dziœ.. w Czêstochowie, w AJD... powstaje projekt, w ramach którego ka¿dy, kto tylko wyrazi tak¹ wolê, bêdzie móg³ – jak Nosov – nauczyæ siê kontrolowaæ niektóre czynnoœci swojego organizmu. Taki trening, w którym specjalne czujniki pobieraj¹ dane z naszego organizmu, a my, widz¹c na ekranie komputera wizualizacjê tych danych, uczymy siê sterowaæ swym organizmem, nazywamy biofeedbackiem. Byæ mo¿e s³ysza³eœcie ju¿ o biofeedbacku. Byæ mo¿e nawet przeczyta³eœcie gdzieœ iê prekursorem biofeedbacku by³ amerykański psycholog Neal E. Miller. O tych i wielu innych jeszcze faktach dotycz¹cych historii biofeedbacku mo¿emy przeczytaæ w Internecie. Natomiast nie znajdziemy tam informacji o Nosowie. Jednak iê mo¿emy byæ pewni, iê nim biofeedback zaistnia³ jako oficjalna metoda treningu, wczesniej stosowa³y go s³u¿by specjalne wielu pañstw.

Czy biofeedback s³u¿y wy³¹cznie do trenowania perfekcyjnych szpiegów? Otó¿ nie. Dziœ biofeedback, a w szczególnoœci EEG-Biofeedback, to metoda doskonalenia zdolnoœci umys³owych, a tak¿e bardzo wa¿na forma terapii wspomagaj¹cej w leczeniu takich schorzeñ, jak: ADHD, dysleksja, zaburzenia lêkowe, zaburzenia pamieci

i koncentracji, autyzm, pora¿enie mózgowie, zespó³ Downa i wielu innych.

Nic dziwnego, iê w AJD znalaz³a siê grupa zapaleñców, dodatkowo œwietnych fachowców w reprezentowanych przez siebie dziedzinach wiedzy (psycholodzy, informatycy), która – wspó³ z lekarzami neurologami – postanowi³a zbudowaæ oœrodek terapeutyczno-badawczy biofeedback. Projekt o nazwie „Utworzenie i wyposa¿enie Laboratorium Badañ Eksperymentalnych Biofeedback w budynku Akademii im. Jana D³ugosza przy ul. Armii Krajowej 13/15 w Czêstochowie” otrzyma³ z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa œlaskiego na lata 2007–2013 dofinansowanie w wysokoœci 654 706,09 z³, co stanowi 85% wartoœci projektu. Pozosta³e 15% pokrywa ze swoich œrodków AJD. W ten sposób za ³¹czn¹ kwotê 770 242, 46 z³ zosta³ ju¿ czêœciowo zakupiony wysokiej klasy sprzêt, miêdzy innymi do EEG i biofeedbacku. W najbli¿szej przysz³oœci zostan¹ zakupione nastêpne urz¹dzenia do biofeedbacku, tak¿e symulator jazdy i eyetracker.

Jutro... w Czêstochowie, w AJD... w pracowniach 1001 i 1002 budynku Wydzia³u Matematyczno-Przyrodniczego przy ul. Armii Krajowej 13/15 ka¿da chêtna osoba bêdzie mog³a przekonaæ siê, czym jest biofeedback. W ramach wspomnianego projektu powsta³ bowiem oœrodek badawczo-rozwojowy o nazwie Laboratorium Badañ Eksperymentalnych Biofeedback, którego dzia³alnoœæ da siê sprwadziaæ do dwóch g³ównych punktów:

- prowadzenie badañ naukowych,
- œwiadczenie bezpiecznych us³ug terapeutycznych w zakresie biofeedback.

Jeœli zdecydujesz siê na pe³n¹ terapiê biofeedback (od 10 do 45 seansów), wiedz, iê musi ona zostaæ poprzedzona konsultacj¹ neurologiczn¹, która tak¿e nale¿y do oferty naszego Laboratorium. Celem konsultacji jest zdiagnozowanie schorzeñ i otrzymanie zaleceñ terapeutycznych. Konsultacjê neurologiczn¹ przeprowadzaj¹ zwi¹zani z Laboratorium lekarze neurologi na podstawie wywiadu medycznego i materia³u EEG. Co warto podkreœliæ, konsultacja neurologiczna w naszym Laboratorium równie¿ bêdzie bezpieczna.

Wiêcej informacji o projekcie mo¿na znaleŹæ na stronie internetowej <http://biofeedback.ajd.czyst.pl>, a tak¿e pisz¹c na adres: pawel.borkowski@ajd.czyst.pl

Planujemy uruchomienie Laboratorium w kwietniu 2013 roku. Zapraszamy!

dr Pawe³ Borkowski

CO WIEMY O SOBIE?

Międzynarodowa Konferencja Naukowa zatytułowana „Tożsamość a stereotypy. Żydzi i Polacy” odbyła się 4 października w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie.

Organizatorzy zadbali o ciekawą problematykę obrad skupiając się na problemach dotyczących stosunków polsko-żydowskich:

- Tradycja a stereotyp – wskazanie na stereotypy wyniesione z doświadczeń pokoleń przed Holocaustem i „ocallonych” z Holocaustu;
- Powojenne relacje obu narodów i ich wpływ na obraz wzajemnego postrzegania;
- Wpływ globalnych procesów przemian kulturowych i rozwoju środków komunikacji społecznej na wzajemne poznanie i budowę „nowych mostów” pomiędzy pokoleniami Żydów i Polaków urodzonych po Holocaustie;
- Miejsce historii rodzinnych w procesie kształtowania postaw wobec innych narodów;
- Tożsamość narodowa współczesnego Polaka i Żyda;
- Korczakowska koncepcja wychowania w tolerancji i poszanowaniu Innego (Obcego) w programach edukacyjnych po Holocaustie.

Pojęcie narodu ma wymiar kulturowy i ³¹ czy w sobie treść specyficzne dla samego narodu, a tym samym wyznacza jego tożsamość. Oznacza to, że wspólnota narodowa konsoliduje się w swej jedności wokół pewnego rodzaju wartości, które wspólnie tworzą swoistą dla grupy duchowość (odczuwanie i przeżywanie wartości). Współtworzą one etos właściwy dla danej społeczności, ze względu na który jest ona przez innych rozpoznawalna, ale też we własnym przekonaniu odróżnia się od innych. W kształtowaniu się tożsamości narodowej biorą udział wszystkie, stosownie do okoliczności, dziedziny kultury, stwarzając tym samym sytuację, w której jedna z owych dziedzin stanowić może ognisko konsolidacji w przyjmowanym systemie wartości. Przynależność narodowa rozpatrywana w kategoriach subiektywnych może być wyrażana własną wolą, wyborem, sympatią itp. do określonego narodu. Pojęcie narodu, a w tym także tożsamości narodowej, podlega utrwalonej w zbiorowej pamięci mitologizacji, kształtowanej przez wytwory dzieł sztuki, literatury, publicystyki, a także historii przekazywanej z pokolenia na pokolenie. Wobec procesów globalizacji coraz częściej stajemy przed problemem lub oczekujemy od innych odpowiedzi na kwestię: jestem Polakiem, ponieważ..., jestem Żydem, ponieważ... Tożsamość poszczególnych narodów posiada wymiar zarówno subiektywny, jak i obiektywny. Oba te wymiary mają istotne znaczenie w kształtowaniu stosunków międzyludzkich, wewnętrznych i międzynarodowych. Elementy tradycji, a także przekazywane przez pokolenia sądy o ludziach i narodach, które – często nieświadomie – kształtują ich aktualne poglądy o sobie, wpływają w sposób znaczący na współpracę pomiędzy narodami.

Tendencja do uproszczonego spostrzegania grup ludzkich ma charakter uniwersalny. Spostrzeżenie jest subiektywnym obrazem rzeczywistości. W brzęczącym chaosie zewnętrznego świata wyróżniamy to, co nasza kultura już dla nas sformułowała i jesteśmy skłonni odbierać to, co wybraliśmy spośród form przez nią ustereotypizowanych. Często wypowiadamy się o świecie, zanim go poznamy. Wyobrażamy sobie wiele rzeczy, zanim ich doświadczymy. Stereotyp jest obrazem zabarwionym wartościami i emocjami, a przez to utrudnia kształtowanie zobiektywizowanej oceny rzeczywistości. Prowadzi do wyolbrzymienia wad czy zalet innych narodów. Stereotypy przybierają postać sztywnych i trwałych schematów poznawczych, szczególnie wówczas, gdy wpajane są jednostkom we wczesnym dzieciństwie.

Poznanie pozytywnej i negatywnej funkcji stereotypów w życiu społecznym może zneutralizować nasze ewentualne uprzedzenia do innych narodów, a także autoironię o narodzie własnym. Z drugiej strony przyczyniać się może do neutralizacji konfliktów, które często rodzą się w naszych umysłach na skutek braku dostatecznej wiedzy o problemie, człowieku czy narodzie.

Konferencja naukowa miała na celu ukazanie procesów ewolucji stereotypów zachodzących wśród kolejnych pokoleń osób urodzonych po II wojnie światowej. Przybliżenie subiektywnych i obiektywnych uwarunkowań, jakie miały wpływ na owe procesy, jest kwestią niezwykle istotną i wartą zastanowienia. Zatem tematami głównymi tegorocznych obrad były następujące kwestie: czynnik czasu, zintensyfikowanie wzajemnych kontaktów, wzajemne pogłębianie wiedzy o historii i kulturze obu narodów, nabyte doświadczenia własne i ocena procesów, jakie zachodzą we wzajemnym postrzeganiu siebie przez oba narody – napisali o opisywanym przedsięwzięciu organizatorzy.

Cel, jaki sobie założyli, w pełni się udało. W obradach uczestniczyło wielu znacznych gości z Polski i z zagranicy. W gronie tym nie zabrakło m.in. Szewacha Weissa oraz innych, którzy przyjechali z tak odległych zakątków globu jak: Australia, USA czy Izrael. W sumie w konferencji uczestniczyło ponad 100 osób. Wśród nich także uczniowie szkół z Częstochowy i regionu. Wygłaszały referaty, potwierdzili, że pamięć o polskich Żydach wciąż jest żywa.

Konferencji towarzyszyła wystawa poświęcona pamiętkom po kulturze żydowskiej oraz prezentacja zdjęć prof. Jerzego Piwowarskiego, które wykonał na częstochowskim kirkucie.

Organizatorami byli: Instytut Nauk Politycznych Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, Światowe Stowarzyszenie Żydów Częstochowian i ich Potomków, Honorowy Obywatel Miasta Częstochowy Zygmunt Rolat.

MUZYCZY SIĘ ROZWIJAJĄ

Ostatnie miesiące obfitują w naukowe sukcesy pracowników Instytutu Muzyki. Oprócz obron prac doktorskich młodych pracowników – Ewy Jabczyńskiej (gitara) i Korneliusza Wiatra (kompozycja) szczególnych powodów do satysfakcji dostarczyli dyrygenci – Jan Jazownik oraz Jerzy Swoboda, którzy w październiku i listopadzie odebrali nominacje profesorskie z ręką Prezydenta Bronisława Komorowskiego.

Jerzy Swoboda związany jest z Instytutem Muzyki od 2001 roku. W tym czasie zajmował stanowiska asystenta i adiunkta, a postępowanie o nadanie tytułu prowadził, jako jeden z nielicznych w Polsce, w oparciu o art. 26 ust. 2 Ustawy o stopniach naukowych. Dorobek prof. Swobody obejmuje kilkadziesiąt płyt CD oraz wielką liczbę koncertów na całym świecie z ponad pięćdziesięcioma orkiestrami symfonicznymi. Ostatnio prof. Swoboda poprowadził koncert w Filharmonii Częstochowskiej 7 grudnia ubiegłego roku.

Profesor Jerzy Swoboda, fot.: arch.

DYSKUSJE O AKTYWNYM STARZENIU SIĘ W DOBRYM ZDROWIU

5 grudnia 2012 r. w Sali Sesyjnej Urzędu Miasta w Częstochowie odbyło się sympozjum naukowe pn. „Sytuacja społeczna w partnerstwie na rzecz innowacji sprzyjających aktywnemu starzeniu się w dobrym zdrowiu”. Współorganizatorami sympozjum byli: Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie – Zakład Pracy Socjalnej oraz Urząd Miasta Częstochowy – Wydział Promocji Zatrudnienia i Spraw Społecznych. Patronat honorowy nad wydarzeniem objęli: Krzysztof Matyjaszczyk – Prezydent Miasta Częstochowy oraz JM Rektor AJD – dr hab. inż. prof. AJD Zygmunt Błak.

Przed oficjalnym otwarciem sympozjum, w którym swój głos zabrali przedstawiciele Prezydenta Miasta Częstochowy oraz Dziekan Wydziału Pedagogicznego AJD dr hab. prof. AJD Grażyna Ryga, odbył się krótki program artystyczny chóru Uniwersytetu Trzeciego Wieku przy Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie „Uniwerk”. Na koniec części oficjalnej zebranych powitali: dr Mariola Mirowska, pełniła jednocześnie funkcję Zastępcy Dyrektora Instytutu Pedagogiki AJD oraz Kierownika Zakładu Pracy Socjalnej AJD, a także Adrian Staroniek, Kierownik Wydziału Promocji Zatrudnienia i Spraw Społecznych UM Częstochowa. Ponadto zebranym został przedstawiony list Pani Poseł Izabeli Leszczynej.

Po powitaniu uczestników sympozjum rozpoczęła się pierwsza część sesji plenarnej, która została poprowadzona przez dr M. Mirowską. W tej części wystąpili: ks. prof. dr hab. Jerzy Kościuchowski (Uniwersytet Rzeszowski), dr Anna Zasada-Chorab (Dyrektor Kolegium Pracowników Społecznych w Czeladzi), dr hab. prof. AJD Iwona Wagner, Grzegorz Sapalski (Samorządowy Ośrodek Doskonalenia w Częstochowie), Ewa Dziedziula, dr Mariola Mirowska, dr Edyta Sadowska (Wydział Szkoła Lingwistyczna w Częstochowie), Anna Kaptacz (Stowarzyszenie Opieki Hospicyjnej Ziemi Częstochowskiej), dr Joanna Górna (AJD),

dr Sylwia Kita (AJD), mł. aspirant Katarzyna Banasiak, Alina Kula (Kurator Okręgowy Sąd Okręgowy w Częstochowie), Izabela Jaszcz (Zespół ds. Koordynacji Usług Opiekuńczych z MOPS-u w Częstochowie), dr Aleksandra Siedlaczek-Szwed (AJD). Z kolei w drugiej części sesji swój głos zabrali: dr hab. n. med. prof. UM Jerzy T. Marcinkowski (Uniwersytet Medyczny w Poznaniu) wraz z dr Anną Edbom-Kolarz (Vrinnevisjukhus, Ögonkliniken Syncentralen, Sweden) oraz Anną Bajek (Wojewódzki Szpital Zespolony w Kaliszu), ponadto dr Marta Motow-Czyż (AJD), dr Alina Gil (AJD), dr Hanna Wioniewska-Łewińska (AJD), dr Katarzyna Zadros wraz z dr Iwoną Markowską-Kaba (Poli technika Częstochowska), mgr Anna Banasiak wraz z mgr Anną Kociąńską (AJD), Ilona Antoniewicz (z Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Katowicach), Teresa Karecka (MOPS w Radomsku) wraz z Kingą Włodarczyk, Piotr Gierek (OPS, Chorzów), mgr Andrzej Kacprzak (Uniwersytet Łódzki), Wojciech Kulesza (Fundacja „Widzialni” w Częstochowie), mgr Agata Siwek-Szczepanik (AJD), Michał Golemo (Stowarzyszenie „Miasta w Internecie”), Piotr Borowy (Stowarzyszenie „Miasta w Internecie”), dr Monika Kowalczyk-Gnyp (AJD), Justyna Sobieska (pedagog szkolny z Gimnazjum nr 3 w Częstochowie), Jakub Kowalik (student i absolwent AJD), Bartosz Bach (absolwent AJD), mgr Katarzyna Kosno (AJD), mgr Ryszard Majer (AJD).

Na koniec części plenarnej krótkiego *resumé* dokonała przewodnicząca, dr Mariola Mirowska. Na tym sympozjum zostało zakończone. Warto ponadto zwrócić uwagę na fakt, iż w trakcie obrad dr Mariola Mirowska udzieliła wywiadu TV „Orion”, natomiast mgr Agata Siwek-Szczepanik Radiu „Jura”. Zapowiedziano także publikację materiałów zaprezentowanych w trakcie sympozjum.

dr Hanna Wioniewska-Łewińska

BIBLIOTEKARZE NA KONFERENCJI

W dniach 9–10 października 2012 r. w Lublinie odbyła się Międzynarodowa Konferencja Naukowa pt.: „*Biblioteka. Książka. Informacja. Internet 2012*”, zorganizowana przez Instytut Bibliotekoznawstwa i Informacji Naukowej Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej.

Przedmiotem obrad było zagadnienie dotyczące wykorzystania modelu Open Access w celu budowy nowego, otwartego modelu komunikacji naukowej.

Ideą Open Access jest wolny, bezpłatny dostęp do publikacji elektronicznych o charakterze naukowym i edukacyjnym.

Dyskusje dotyczyły stanu najnowszych badań z zakresu informacji naukowej i bibliotekoznawstwa oraz infobrokeringu edukacyjnego.

W konferencji czynny udział wzięli pracownicy Biblioteki Głównej Akademii im. Jana Długosza: mgr Iwona Mielczarek oraz mgr Iwona Cichoń.

Mgr Iwona Mielczarek przedstawiła referat pt. *Polub, tweetnij, przepnij – Web 2.0 w promocji bibliotek*.

Celem wystąpienia było zwrócenie uwagi na możliwości wykorzystania portali społecznościowych do kreowania i kontrolowania wizerunku biblioteki w Internecie.

Prelegentka zaprezentowała portale społecznościowe typu Facebook, Twitter, Pinterest jako nowe narzędzia służące propagowaniu usług bibliotecznych w rzeczywistości

wirtualnej, a także zwróciła uwagę na system dwustronnej komunikacji: nadawca–odbiorca poprzez wymienione media społecznościowe.

Biblioteki wykorzystują popularne portale społecznościowe w celu dotarcia do optymalnie największej liczby użytkowników. Serwisy społecznościowe i nowe aplikacje wspomagają marketing biblioteczny, w szczególności promocję usług, zasobów oraz kreowanie wizerunku biblioteki.

Mgr Iwona Cichoń wygłosiła referat pt. *Funkcje i wyzwania biblioteki akademickiej wobec czytelnika niepełnosprawnego*. Przedstawiła w nim biblioteki uczelniane jako niezbędne ogniwa systemu kształcenia, które starają się zapewnić dostęp do swoich usług i zbiorów użytkownikom z niepełnosprawnościami różnego typu. Autorka zaprezentowała możliwości korzystania z alternatywnych zasobów księgozbioru bibliotecznego, specjalistycznego sprzętu komputerowego i dodatkowych usług dostępnych wyłącznie dla osób niepełnosprawnych.

Zwróciła uwagę na to, iż praca z czytelnikiem niepełnosprawnym obciąża bibliotekarzy do samokształcenia i podnoszenia własnych kwalifikacji, nie tylko w zakresie obsługi profesjonalnego sprzętu, ale przede wszystkim odpowiedniego podejścia do tej grupy czytelników.

I. Mielczarek
I. Cichoń

WYSTAWA W BIBLIOTECE

We wrześniu 2012 r. Biblioteka Główna AJD przygotowała wystawę pt. „Zygmunt Krasiński (1812–1859) w 200. rocznicę urodzin”, aby uczcić naszego wieszca i tematycznie nawiązała do międzynarodowej konferencji poświęconej poecie, która odbyła się w dniach 10–11 września 2012 r. w Złotym Potoku.

Zygmunt Krasiński od 1829 r. mieszkał za granicą, głównie we Włoszech i Francji. Jego poglądy kształtowały się pod wpływem lektur takich myślicieli, jak Pierre-Simon Ballanche, Joseph de Maistre, Jules Michelet, Johann Gottfried Herder, Friedrich Wilhelm von Schelling. Z autorów polskich poza Cyprianem Kamilem Norwidem, Juliuszem Słowackim i Adamem Mickiewiczem najbliższy był mu August Cieszkowski. Zygmunt Krasiński był autorem wielu utworów lirycznych, a także poezji filozoficzno-politycznej, która wzbudzała duże zainteresowanie i wywoływała dyskusje wśród rodaków. Poeta swoje wrażenia i przemyślenia odnotowywał w ogromnej ilości listów. Jego korespondentami byli między innymi: ojciec Wincenty Krasiński, Konstanty Gaszyński, Henry Reeve, Adam Sołtan, August Cieszkowski oraz Delfina Potocka, do której pisał

niemal codziennie w latach 1839–1859. Zachowane listy z obszernej korespondencji do Delfiny Potockiej prezentują najwyższy poziom romantycznej sztuki epistolograficznej.

Na wystawie przedstawiono dramaty i listy, pochodzące ze zbiorów własnych Biblioteki Głównej AJD, cytaty z listów do różnych odbiorców oraz informacje i ciekawostki z pobytu poety w rodzinnym dworcu w Złotym Potoku.

Krasiński jako pisarz, filozof i ideolog odegrał ważną rolę w polskim życiu intelektualnym i zachowuje znaczące miejsce w historii kultury narodowej.

Ilustracja ze strony: <http://www.polskieradio.pl/7/178/Artykul/545811,Trzeci-wieszcz-i-jego-listy>

GRANT DLA STUDENTÓW ZARZĄDZANIA!

Już po raz drugi z rzędu studenci działający w Kole Naukowym REGO na kierunku zarządzania otrzymali grant w ramach programu Pracowni Działania Lokalnych, Ligii Odpowiedzialnego Biznesu. W tym roku akademickim zaplanowali organizację projektu: „Spotkanie z CSR. Kampanie społeczne w praktyce”.

Kwota dofinansowania jest najwyższą z przyznanych w ramach konkursu. Tak samo kwotę otrzymały tylko 3 koła naukowe z: Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej i Szkoły Główniej Handlowej.

W konkursie studenci z Koła REGO zaplanowali kilkustopniowe działanie. Na początek zaplanowali organizację otwartego seminarium, poświęconego praktycznym kampaniom społecznym, na które zaproszą młodzież studencką oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Drugi dzień to war-

szaty dla studentów zarządzania, prowadzone przez osoby doświadczone w planowaniu i realizacji strategii CSR. Efektem codziennych zajęć będzie opracowanie przez uczestników projektów jednodniowej kampanii CSR na rzecz społeczności lokalnej Radomska. Zwycięski projekt będzie nagrodzony oraz zrealizowany przez studentów na terenie Radomska.

Zakończone w projekcie działania mają nauczyć studentów, jak planować, kierować oraz organizować realny projekt kampanii społecznej. Ponadto mają na celu wskazanie na konieczność odpowiedzialnych zachowań w biznesie.

Wszystkim studentom zarządzania biorącym udział w opracowaniu pomysłu oraz przygotowaniu dokumentacji konkursowej gratulujemy!

dr Agnieszka Łuczak

MIĘDZYNARODOWY DZIEŃ WOLONTARIUSZA

Wykłady, warsztaty, dużo ciepłych słów pod adresem studentów, pracowników, a do tego cukrowa wata na osłodę (za zupełną darmość) – tak upłynęło II Studenckie Sympozjum Naukowe zatytułowane „O wolontariacie nie tylko rozmowy”. Uczelniane

organizacje i koła naukowe zajmują się siłą wolontariatem przekonywały niezdecydowanych, że warto korzystać z pomocy wolontariuszy. Organizacje poszukiwały również kandydatów do pracy, którzy nieodpłatnie chcą nieść wsparcie i pomoc innym ludziom.

– Szukamy kandydatów do pracy w oświacie środowiskowej, którą chcemy jak najszybciej uruchomić na Rakowie – mówi Agnieszka Grabińska, absolwentka AJD i przewodnicząca Stowarzyszenia Pomocy Potrzebującym „Podaj Dalej”. – Zachęcamy studentów, by się do nas zgłaszali. Niesienie pomocy innym, zdaniem wolontariuszy, to nie tylko tzw. „dobry uczynek”.

To szansa na przeżycie przygody, poznanie nowych, ciekawych ludzi, a także na dotarcie do miejsc, które czasem trudno dostrzec. To również szansa na przyjaźń i dożgonną wdzięczność od ludzi, którym pomagamy. Wolontariusze mówią, że to kapitał bezcenny!

Impreza zorganizowana z okazji Międzynarodowego Dnia Wolontariusza (przypada 5 grudnia). Organizatorami sympozjum byli:

studenci z Międzywydziałowego Koła Pomocy i Wsparcia we współpracy z Kołem Naukowym Studentów Pracy Socjalnej oraz Studenckim Naukowym Kołem Terapeutów. Koła naukowe cały czas czekają na nowych członków, którzy są chętni do pracy.

Wolontariat zawsze „na czasie”, fot.: arch.

AJD TO SAMOREALIZACJA

Za zasługi dla Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego medal odebrał absolwent Bartosz Kalota. Uroczyste wręczenie pamiątki odbyło się w trakcie Gwiazdy Uczelni 14 listopada 2012 roku. W jaki sposób Bartosz Kalota zasłużył się dla jednostki? – przeczytajcie poniżej.

Biografia (cz. 1)

Po ukończeniu z wyróżnieniem XIII LO im. W.S. Reymonta w Częstochowie w czerwcu 2007 r., w październiku tego samego roku rozpocząłem studia na kierunku chemia w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie (AJD). W latach 2008–2011 miałem przyznawane stypendia za bardzo dobre wyniki w nauce, natomiast w okresie 2011–2012 przyznano mi stypendium rektora dla najlepszych studentów. Pod koniec 2011 r. złożony został w mojej sprawie wniosek o przyznanie stypendium ministra, jednak ilocześnie dodatkowych osiągnięć w tamtym czasie byłem za mało, aby to stypendium otrzymać.

Oprócz mojej aktywności naukowo-badawczej, która będzie później dokładniej omówiona, należałem do Samorządu Studenckiego AJD, pełniłem funkcje starosty roku (2010–2012), członka Rady Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego AJD (2011–2012), sekretarza Odwoławczej Komisji Stypendialnej AJD (2011–2012) oraz współorganizatora Dni Otwartych AJD (2012). Należałem również do Sekcji Photoshop AJD (2010–2011), Sekcji Chemii AJD (2012) oraz Grupy Sportowej Siatkówki AJD (2008–2012).

Moje zainteresowania dotyczą głównie pracy twórczej, to jest nauki (właściwości luminescencyjnych wybranych związków kompleksowych europu (III), rutenu (II) oraz porfiryńowych kompleksów lutetu (III)), grafiki komputerowej (fotomanipulacji, projektowania graficznego, stron internetowych oraz animacji 2D i 3D), muzyki (słuchania i tworzenia setów, zwłaszcza chillout, deep, house, funk, klasyczny rock, progressive oraz uplifting trance), a także sportu (siatkówki, bilardu amerykańskiego oraz jazdy na rowerze).

Biografia (cz. 2) – za co otrzymałem Medal?

Po ogłoszeniu wyniku egzaminu magisterskiego pozytywną atmosferę w sali egzaminacyjnej spotęgowała informacja od Pana Dziekana, Profesora Janusza Kapuśniaka, dotycząca Gwiazdy Uczelni. Biorąc pod uwagę mój wynik końcowy oraz dodatkową aktywność, zaproponowano, abym dyplom magisterski otrzymał uroczystość podczas tego Gwiazdy. Informacja ta stanowiła dla mnie duży zaszczyt, którego się nie spodziewałem, ponieważ jeszcze nigdy nie słyszałem o sytuacji, w której Akademia oficjalnie wręczałaby dyplom studentowi II stopnia podczas uroczystości Uczelni, zwłaszcza uroczystości takiego kalibru, jak ta z 14 listopada 2012 r.

Kilka dni po obronie byłem głęboko wzruszony gestem Kapituły Medalu, która postanowiła podczas Gwiazdy Uczelni wręczyć mi Medal Zasługi Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego *Bene Merentibus*, wyrażając swoje „uznanie

Bartosz Kalota, fot.: arch.

i podziękowanie za wzorowe postawę, duże zaangażowanie w trakcie studiów na kierunku chemia oraz uzyskanie wybitnego wyniku końcowego, za pełne oddanie i poświęcenie zaangażowanie w pracę naukowo-badawczą i godne reprezentowanie Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie”.

Wymienione przez Kapitułę elementy udało mi się osiągnąć podczas dwóch ostatnich lat studiów, to jest studiów magisterskich. Natomiast prace nad fundamentem tych osiągnięć rozpoczęłem w drugiej połowie studiów licencjackich, odkąd poznałem swojego Promotora, Profesora Mikhaila Tsvirko. Dzięki wspaniałym i rozwojowym warunkom pracy pod Jego kierunkiem udało mi się przeredagować i wzbogacić swój licencjat o dodatkowe informacje, a następnie wydać go w postaci artykułu przeglądowego (na IV roku studiów). Zanim artykuł ukazał się, w maju 2011 r., zaprezentowałem go w krótkim wykładzie w języku angielskim na konferencji, w której po raz pierwszy brałem czynny udział.

Po tym znakomitym przypięciu pracy licencjackiej nadszedł czas na rozpoczęcie własnych badań na potrzeby pracy magisterskiej. Razem z Mateuszem Kozakiem, przyjacielem z roku, którego promotorem był również Profesor Tsvirko, pracowaliśmy nad nowymi biogodnymi luminescencyjnymi warstwami sensorowymi. Prace te zaowocowały uczestnictwem w kolejnych konferencjach o zasięgu międzynarodowym i krajowym, napisaniem dwóch nowych artykułów do zagranicznych czasopism, które oczekują na recenzję oraz uzyskaniem nagrody dla młodych naukowców za najlepszą prezentację (podczas *The XVIIIth International Seminar on Physics and Chemistry of Solids*, Lwów 2012).

Kolejne osiągnięcia, które Kapituła Medalu wzięła pod uwagę, to średnia ocen 4,99 uzyskana za IV oraz V rok, a także stworzenie wartościowej i solidnie napisanej pracy magisterskiej wybranej na XX Ogólnopolski Konkurs na Najlepszą Pracę Dyplomową z Obszaru Chemii organizowany przez SITPChem w Warszawie (rozstrzygnięcie Konkursu odbędzie się na przełomie 2012 i 2013 r.).

Ważnym wydarzeniem w mojej działalności naukowo-badawczej było również spotkanie pomiędzy Akademią im. Jana Długosza w Częstochowie a Uniwersytetem Przyrodniczo-Humanistycznym w Siedlcach (UPH). Współpraca ta była możliwa dzięki uprzejmości Profesora Mieczysława Mikołajczyka z Państwowej Akademii Nauk (PAN) w Warszawie oraz Profesora Stanisława Ostrowskiego z UPH. W marcu 2012 r. wyjechałem do UPH w celu otrzymania substancji potrzebnych do stworzenia ważnej części doświadczalnej pracy magisterskiej. Wyjazd ten, choć zaledwie dziesięciodniowy, zakończył się sukcesem; zaowocował on wspólnymi planami na przyszłość, wystąpieniem w grudniowej konferencji na Uniwersytecie Jagiellońskim⁵, pracą nad stworzeniem kolejnych trzech artykułów (dotyczących niepublikowanej wcześniej części badań z pracy magisterskiej), ubieganie się o wspólny patent oraz grant.

Po skończeniu studiów magisterskich moje plany na przyszłość wędrują w dwóch kierunkach. Pierwszy jest

związany z otwarciem przewodu doktorskiego od przyszłego roku akademickiego (2013/2014) na UPH oraz dalszą pracą badawczą (UPH, AJD). Drugi dotyczy pracy w posiadającej ponad 15-letnią tradycję firmie jubilerskiej rodziców „Kalota”, która działa na terenie Częstochowy. Obydwie perspektywy są atrakcyjne i rozwojowe. Chciałbym spróbować prowadzić obydwa te kierunki równoległe, jednak jeżeli będzie to niemożliwe, mam nadzieję, że uda mi się wybrać właściwy drogę życiową.

Czym dla mnie jest Medal?

Zanim rozpoczęto Święto Uczelni, przeglądnąłem Internet, aby zorientować się, jakie osoby otrzymały Medal *Bene Merentibus* wcześniej w Częstochowie. Gdy zdałem sobie sprawę, że byli to w większości utytułowani pracownicy nauki i wybitni częstochowianie, trudno było mi opisać słowami uczucie dumy i zaszczytu, które wtedy czułem. Razem z mgr Dorotą Kopecką (absolwentką AJD – 2011 r., przewodniczącą URSS, wyróżnioną podczas 42. Inauguracji Nowego Roku Akademickiego AJD za znakomitą pracę na rzecz Uczelni i studentów) byliśmy pierwszymi zaledwie 25- i 24-letnimi osobami odznaczonymi tak cennym i prestiżowym wyróżnieniem w historii Uczelni oraz Częstochowy⁶. Zatem Medal ten ma dla mnie tym bardziej wyjątkowy charakter oraz stanowi wspomnianą przepięknie moich

CZY WIEDZIELIŚCIE, ŻE JESTEŚMY NOSZAKAMI?

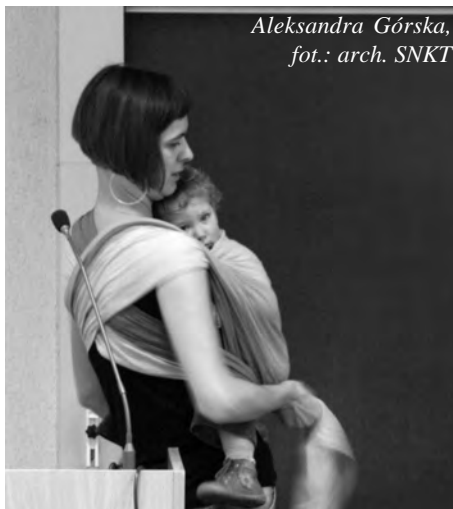
Tym pytaniem zaskoczyła uczestników „Wieczoru z profesjonalistą” Aleksandra Górską – doula (czytelniku, koniecznie sprawdź znaczenie tego słowa!) i ekspert od noszenia dzieci w chustach.

29 listopada 2012 roku, w murach Wydziału Pedagogicznego AJD, odbyło się spotkanie dotyczące tematyki rodzicielstwa bliskości i chustonoszenia zorganizowane przez Studenckie Naukowe Koło Terapeutów. Uczestniczyło w nim 90 osób, a temat okazał się interesujący zarówno dla aktualnych, jak i przyszłych rodziców.

Termin *attachment parenting*, czyli rodzicielstwo bliskości, utworzony został przez amerykańskiego pediatrę Williama Searsa i określa filozofię rodzicielską, styl wychowania, który opiera się na zapewnieniu dziecku bliskości, szacunku, miłości oraz dążeniu do wykształcenia prawidłowej relacji rodzic–dziecko. Pozwala to zwiększyć szanse dziecka na wytworzenie bezpiecznego stylu przywiązania sprzyjającego prawidłowemu rozwojowi fizycznemu, emocjonalnemu i społecznemu. Rodzice związani z ideą rodziciel-

stwa bliskości starają się zrozumieć biologiczne i psychologiczne potrzeby swoich dzieci. Dbają o to, by stosować metody wychowawcze dostosowane do wieku dziecka. Stawiają mu granice, mając na względzie aktualny etap rozwoju i jego potrzeby. Pozwala to uniknąć sytuacji, w których rodzice oczekują od dziecka rzeczy i zachowań będących poza jego rozwojowymi możliwościami. Krótko mówiąc, rodzicielstwo bliskości polega na wychowywaniu dziecka i tworzeniu relacji z nim zgodnych z naturalnym procesem rozwoju człowieka.

Podczas spotkania mieliśmy okazję poznać wiele ciekawostek związanych z psychologicznymi aspektami rozwoju noworodków i małych dzieci. Przybliżone zostały kwestie rozwoju kręgosłupa, rodzajów pacy, skutecznych technik samodzielnego zaspiania, a także zalet karmienia piersią. Część wykładu dotyczyła chustonoszenia. Pani Ola, prezentując techniki noszenia dzieci w chustach, udowodniła nam, jak wiele korzyści może przynieść noszonemu i noszącemu. Małe dzieci potrzebują przytulania, ko-

Aleksandra Górską,
fot.: arch. SNKT

5 lat studiów na AJD, którego nie byłbym w stanie sobie lepiej wymarzyć, zwłaszcza w okoliczności odznaczenia tytułem doktora *honoris causa* tak wybitnej postaci, jak jest Profesor Jerzy Strzelczyk.

Jest wiele osób, bez których wsparcia i pomocy nie byłbym w stanie osiągnąć tylu wspaniałych rzeczy przez ostatnie 2 lata, jednak najserdeczniejsze wyrazy wdzięczności pragnę przekazać **Profesorowi Mikhailowi Tsvirko** z AJD za kilkuletnią współpracę, pomoc w doborze właściwej literatury, pokazanie mi piękna i fenomenu luminescencji oraz za znakomite warunki pracy, **Profesorowi Mieczysławowi Młkoszy** z PAN w Warszawie za umożliwienie kontaktu z kierownikiem Zakładu Syntezy Organicznej w Siedlcach, Profesorem Ostrowskim, **Profesorowi Stanisławowi Ostrowskiemu** oraz **Doktor Agnieszce Mikus** z UPH za możliwość otrzymania połączonych danych zwińzków, znakomite atmosfery pracy oraz okazaną pomoc, dotyczącą wielu aspektów pracy przez cały okres jej trwania, **Doktorowi Stanisławowi Tkaczykowi** z AJD za cenną pomoc w tworzeniu warstw sensorowych, rodzicom, **Małgorzacie i Zdzisławowi Kalotom** za emocjonalne i finansowe wsparcie oraz dużą wyrozumiałość, a także przyjaciółom – **Natalii Dragon, Monice Kowalskiej, Monice Pietrzak, Mateuszowi „Maestro” Kozakowi, Sebastianowi „Kosie” Kosikowi** oraz **Łukaszowi „Filozofowi” Małkowi** za wszystkie

spędzone razem chwile przez cały okres trwania studiów oraz sprawienie, że Uczelnia stała się lepszym miejscem.

W związku z opisywanym wydarzeniem interesującym pomysłem na wyeksponowanie przyszłych najlepszych absolwentów Akademii wydaje się oficjalne wręczanie dyplomów podczas corocznych uroczystości Uczelni.

Bartosz Kalota

Przypisy:

1. M. Tsvirko, B. Kalota, *Luminescencyjne sensory tlenu, ciśnienia i temperatury*, *Wiad. Chem.*, 2011, 65, 1069–1097.
2. M. Tsvirko, B. Kalota, *Oxygen, pressure and temperature luminescent sensors*, *PhoBiA Annual Nanophotonics International Conference (PANIC 2nd ed.)*, Politechnika Wrocławska, 25–27.05.2011, p. 48.
3. a) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Temperature-sensitive luminescence of europium (III) and ruthenium (II) complexes in chitosan films*, *PhoBiA Annual Nanophotonics International Conference (PANIC 3rd ed.)*, Politechnika Wrocławska, 25–27.04.2012, pp. 46–47; b) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Luminescent temperature biosensor based on ruthenium (II) complex in chitosan film*, *1st International Conference of Biophysics Students*, Uniwersytet Jagielloński, 18–20.05.2012, p. 25; c) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Określanie temperatury na podstawie luminescencji $[Ru(bpy)_3]^{2+}$ w warstwie chitozanu*, *VIII Interdyscyplinarne Forum Młodych Nauki*, Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie, 15.06.2012, w druku; d) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Luminescent temperature sensor based on $[Ru(bpy)_3]^{2+}$ incorporated into chitosan*, *The XVIIIth International Seminar on Physics and Chemistry of Solids (ISPCS)*, Uniwersytet im. Iwana Franki we Lwowie, Ukraina, 12–15.09.2012, p. 25.
4. a) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Temperature sensing by luminescence of $[Ru(bpy)_3]^{2+}$ incorporated into chitosan film*, *J. Photochem. Photobiol. A*, w oczekiwaniu na recenzję; b) M. Tsvirko, S. Tkaczyk, M. Kozak, B. Kalota, *Luminescent temperature sensor based on $[Ru(bpy)_3]^{2+}$ incorporated into chitosan*, *Funct. Mater.*, w oczekiwaniu na recenzję.
5. B. Kalota, A. Mikus, V.N. Knuykshto, M. Tsvirko, S. Ostrowski, *Właściwości luminescencyjne kompleksów lutetu z 5, 10, 15, 20-tetrafenyloporfiryń i jej pochodnymi*, *I Ogólnopolskie Forum Chemii Nieorganicznej*, Uniwersytet Jagielloński, 06–08.12.2012, p. 105.
6. Osoby odznaczone Medalem *Bene Merentibus* w Częstochowie: prof. dr hab. Natalia Elichowicz (WSP, 1998), Janusz Siadlak (PCz, 1999), prof. dr hab. inż. Wojciech Nowak (PCz, 2000), mgr inż. Jakub Michalik (PCz, 2005), mgr Marek Rembisz (PCz, 2005), prof. dr hab. inż. Aleksander V. Zinoviev (PCz), prof. dr hab. Ryszard Szwed (AJD, 2010), prof. dr hab. Michał Wieczorek (AJD, 2010), mgr Dorota Kopeć (AJD, 2012), mgr Bartosz Kalota (AJD, 2012). Rok ukończenia studiów magisterskich mgr. inż. Jakuba Michalika oraz mgr. Marka Rembisza jest inny od roku wręczenia im Medali – Źródło: http://download.wip.pcz.pl/doc/kronika_2010.pdf.

ścisania i noszenia, a ich kręgosłupy – szczególnej troski, aby rozwijały się zdrowo. Chustonoszenie zaspokaja te potrzeby. Poza tym wielki zaletą tego „rodka transportu” jest fakt, że ręce mamy lub taty pozostają swobodne. Ułatwia to nie tylko przemieszczanie się z dzieckiem, ale też codzienne, domowe funkcjonowanie rodzica. A dziecku przez cały czas jest wygodnie, bezpiecznie i komfortowo. Warunkiem jest jednak odpowiedni dobór chusty i jej właściwe zawiązanie.

Jak się okazało – rodzicielstwo bliskości – modny ostatnimi czasy trend w wychowaniu jest tak naprawdę jednym z najstarszych sposobów opieki nad dzieckiem. To jakby powrót do korzeni, gdzie rodzice z rozwagą i przede wszystkim uwagą reagują na wysyłane przez dziecko sygnały, w dużej mierze kierując się własną, rodzicielską intuicją, a nie księgowymi poradami. Wspomniane przez panią Olę zasady rodzicielstwa bliskości wypływają bezpośrednio z dawnych tradycji i sposobów wychowania dzieci kształtowanych na przestrzeni wieków. Rodzicielstwa bliskości nie należy jednak mylić z rozpieszczaniem, pobłażliwością wobec dziecka czy też nadopiekuńczością. To podejście skierowane ku dziecku, przy zachowaniu zdrowego rozsądku przez rodzica. I chociaż początkowo może wydawać się to trudne, patrząc na relacje i reakcje Szymka i Anielki, obecnych podczas spotkania i wzbudzających spore zamieszanie i zainteresowanie publiczności, z mamą (panią Olą) odnosi się wrażenie, że idea wychowania w bliskości naprawdę ma sens.

aneta Wojtyła

DEBATA SEJMOWA JAKO GATUNEK WYPOWIEDZI

Aneta Majkowska

Przedmiotem zainteresowania uczyniłam współczesną polską debatę sejmową. Za cel postawiłam opisanie jej cech gatunkowych. Debata sejmowa, szczególnie po transformacji ustrojowej, stała się złożonym zdarzeniem komunikacyjnym. Poddanie obserwacji tego obiektu pozwoliło badać użycie języka oraz komunikację językową w jednej z istotnych przestrzeni życia publicznego i w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości społecznej.

Podstawę materiałow¹ stanowi³y wypowiedzi pos³ów VI kadencji Sejmu RP. Analizie podda³am nagrane w latach 2007–2011 na p³yty DVD debaty sejmowe. Nagrania zosta³y sporz¹dzone przez Kancelariê Sejmu. Badaniem objê³am 50 debat sejmowych. Debaty dotyczy³y wa¿nych wydarzeñ spo³eczno-politycznych zwi¹zanych z ochron¹ zdrowia, ochron¹ œrodowiska, misjami wojskowymi, Sojuszem P³ocnoatlantyckim, równouprawnieniem, parytetem p³ci, cyfryzacj¹ kraju itp.

Debata sejmowa s³u¿y zbli¿eniu stanowisk, przekonaniu przeciwnej strony i niezdecydowanych, co do s³usznoœci przedstawianych pogl¹dów oraz proponowanych dzia³añ. Przez debatê nale¿y rozumieæ tak¿e sposób rozstrzygania spornych kwestii, czy przyznawanie racji okreœlonym stanowiskom. To forma rozwi¹zywania konfliktów nie na drodze przemocy i przymusu, ale poprzez koncyliacje i porozumienia. Genezy debaty nale¿y poszukiwaæ w Źród³ach: francuskim, gdzie oznacza ‘spór’, oraz angielskim, gdzie oznacza ‘dyskusjê’, a pierwotnie ‘rozmowê’. Debata jest wiêc sporem w dyskusji. Historia debaty siêga czasów demokracji ateñskiej, tam debaty na ró¿norodne tematy polityczne i prawne upowszechniano w specjalnych szko³ach. W Polsce debatowania nale¿y poszukiwaæ ju¿ od po³. XV w. w obradach sejmowych. Nie istnia³ pisany regulamin obradowania, decydowa³y regu³y zwyczajowe wypracowane w toku wiekowej praktyki. Przez wiele dziesiêcioleci, a¿ do 1998 r.,

Aneta Majkowska (po prawej) prezentuje swój¹ publikacjê, fot.: arch.

debata nie stanowi³y interesuj¹cego obiektu badañ, dopiero istotne dla ich przebiegu i w ogóle dla Sejmu RP sta³y siê porozumienia Okr¹g³ego Sto³u.

Debata sejmowa to unormowany postanowieniami *Regulaminu Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej* oraz zwyczajowo zespo³ regu³ postêpowania, zwi¹zany z funkcjonowaniem Sejmu RP, wskazuje jej uczestnikom, jak aktywnie dzia³aæw tej przestrzeni komunikacyjnej. To pewien ukształtowany historycznie i kulturowo sposób jêzykowego komunikowania siê oparty na etykietce sejmowej (*Zasadach Etyki Poselskiej* oraz sejmowych regu³ach grzecznoœci), dziêki któremu poznajemy polsk¹ kulturê i komunikacjê w Sejmie RP.

Debata sejmowa sk³ada siê z trzech segmentów: wypowiedzi inicjalnej (sprawozdanie, czytanie projektu ustawy, informacja rz¹du, wniosek), dyskusji (oœwiadczenia, pytania poselskie, sprostowania, odniesienia do oœwiadczeñ i pytañ poselskich) – g³ówna czêœæ debaty oraz g³osowania –

dr hab. Aneta Majkowska (absolwentka czêstochowskiej polonistyki 1994 r., doktorat Uniwersytet Łódzki 1998 r., – habilitacja Uniwersytet Opolski 2012 r.) jest autork¹ i współautork¹ szeœciu monografii naukowych: „Polszczyzna mówiona mieszkańców Czêstochowy”, Czêstochowa 2000, „Struktura sk³adniowa grupy nominalnej wspó³czesnej polszczyzny oficjalnej i nieoficjalnej”, Kraków 2007, „Debata sejmowa jako gatunek wypowiedzi”, Opole 2012, „Wybór tekstów polszczyzny mówionej mieszkańców Czêstochowy”, Czêstochowa 2004, „Komunikacja werbalna w aglomeracji miejskiej”, Czêstochowa 2008, „Źród³a do dziejów jêzyka polskiego w rêkopiarniennych zbiorach Jasnej Góry”, Warszawa 2011 oraz ponad piêædziesiêciu artyku³ów naukowych w czasopismach: zagranicznych (Usti nad Lab¹), ogólnopolskich („Poradnik Jêzykowy”, „Prace Filologiczne”, „Jêzykoznawstwo”), regionalnych („Ziemia Czêstochowska”, „Rocznik Wieluñski”) oraz w tomach pokonferencyjnych (np. Bydgoszcz, Lublin, Bia³ystok, Łom¿a, Ostro³êka). W dzia³alnoœci naukowej widoczne s¹ cztery nurty badawcze: 1. Wspó³czesna polszczyzna mówiona, 2. Jêzykoznawstwo statystyczne, 3. Jêzykoznawstwo w kontekœcie kulturowym oraz 4. Genologia lingwistyczna. Ukoñczy³a logopediê w Uniwersytecie Gdañskim (1996 r.), st¹d jej zainteresowania naukowe i praktyczne dotycz¹ tak¿e afazji u dzieci i osób doros³ych.

wypowiedzi finalne. Struktura i przebieg debaty sejmowej s¹ oparte na *Regulaminie Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej*, dla którego podstaw¹ jest *Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej*.

UZUALNY WZORZEC STRUKTURALNY DEBATY SEJMOWEJ:

I. [Delimitator pocz¹tku debaty sejmowej]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Przystępujemy do rozpatrzenia punktu [numer] porz¹dku dziennego: czytanie projektu ustawy/sprawozdanie/informacja/wniosek na temat [temat].*

[Zapowied³komponentu poprzedzaj¹cego debatę sejmow¹]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Proszę o zabranie g³osu [imię, nazwisko pos³a, frakcja] w celu przedstawienia sprawozdania/czytania projektu ustawy/informacji/wniosku.*

[Wypowiedzi inicjalne]:

[Sprawozdanie]/[Czytanie projektu ustawy (uchwa³y)]/
[Informacja]/[Wniosek]

II. [Zapowied³dyskusji]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Sejm ustali³, że w dyskusji nad tym punktem porz¹dku dziennego wys³ucha (n) minutowych oświadczeń w imieniu klubów i (n) minutowych oświadczeń w imieniu kó³.*

[Dyskusja – g³ówna część debaty sejmowej]

[Delimitator pocz¹tku dyskusji]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Otwieram dyskusję.*

[Zapowied³oświadczeń klubów i kó³ poselskich]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Proszę o zabranie g³osu [imię, nazwisko pos³a, frakcja] w celu przedstawienia oświadczenia.*

[Oświadczenia klubów i kó³ poselskich]

[Zapowied³pytania poselskiego]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Przechodzimy do pytań. Jest (n) osób zapisanych. Czy s¹ jeszcze zg³oszenia? Nie widzê. Zamykam listê. Ustalam czas na (n) minut. Proszê pana pos³a [imię, nazwisko pos³a oraz frakcja] o zadanie pytania/Jako pierwszy pytanie zadaje pan pose³ [imię, nazwisko pos³a oraz frakcja].*

[Pytanie poselskie]

[Zapowied³sprostowania]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Do sprostowań zg³osi³o siê (n) osób. Ustalam czas na (n) minut. Proszê o zabranie g³osu pana pos³a [imię, nazwisko pos³a oraz frakcja] w celu sprostowania.*

[Sprostowanie]

[Zapowied³odniesienia do oświadczeń i pytań poselskich]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Proszê o zabranie g³osu [imię, nazwisko pos³a wnioskodawcy/sprawozdawcy/przedstawiciela Rady Ministrów, frakcja] w celu odniesienia do oświadczeń.*

[Odniesienie do oświadczeń i/lub pytań poselskich]

[Delimitator końca dyskusji]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Zamykam dyskusję.*

III. [Zapowied³g³osowania]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *W zwi¹zku z tym, że zg³oszone wnioski o odrzucenie projektu ustawy, odbêdzie siê g³osowanie /Wyznaczam czas g³osowania na jutro w bloku g³osowań.*

[G³osowanie]

[Delimitator pocz¹tku g³osowania]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Przystępujemy do g³osowania nad [numer] punktem porz¹dku dziennego [numer] posiedzenia Sejmu.*

[G³osowanie jawne przez:]

– podniesienie rêki przy równoczesnym wykorzystaniu urz¹dzenia do liczenia g³osów;

– użycie kart do g³osowania podpisanych imieniem i nazwiskiem pos³a – g³osowanie imienne)

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Og³aszam wynik g³osowania.*

[Delimitator końca g³osowania]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Dziękujê za udział w g³osowaniu.*

[Delimitator końca debaty sejmowej]

Marsza³ek/Wicemarsza³kowie: *Zamykam punkt [numer] porz¹dku dziennego [numer] posiedzenia Sejmu/Dziękujê paniom i panom pos³om za udział w debacie.*

Wzorzec gatunkowy debaty sejmowej reprezentuje fragment rzeczywistości językowej zarówno w perspektywie statycznej, jako zespół cech, jak i dynamicznej, jako zespół regu³ postępowania. Cechy gatunkowe debaty sejmowej mogą być używane do analizy dyskursu, w trzy wymiary: pragmatyczny (aspekt sytuacyjny, funkcyjny, kulturowy), strukturalny i poznawczy.

W wymiarze pragmatycznym debata sejmowa to z³ożony gatunek, na który składają się w jej aspekcie sytuacyjnym wypowiedzi związane z funkcjonowaniem Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej. Uczestnikami debat sejmowych s¹: Marsza³ek Sejmu, pos³owie (obligatoryjnie) oraz przedstawiciele instytucji i organów władzy państwowej (fakultatywnie). Przewodzącym w debacie sejmowej jest Marsza³ek Sejmu. Obowiązki Marsza³ka Sejmu (w jego zastępstwie wicemarsza³ków) i zakres jego działania s¹ bardzo ściśle określone prawnie w *Regulaminie Sejmu RP*. Do obowiązków Marsza³ka Sejmu podczas debaty należą przewodniczenie, kontrola czasu i linii tematycznej debaty oraz czuwanie nad przestrzeganiem zachowania w sali posiedzeń porz¹dku i porz¹danego ładu. Marsza³ek ma obowiązek zwracać uwagę, sformułowaniem „do rzeczy”, pos³om, którzy podczas swoich występów w debacie odbiegają od przedmiotu dyskusji i nie przestrzegają wyznaczonego czasu, np.

Panie podê, bo wy³lê panu mikrofon natychmiast za niebywa³e chamstwo; Proszê państwa, 60 sekund mija w momencie, kiedy siê w³lê pikanie. Zgadzam siê, o 5 sekund mogê przed³użyć Proszê nie nadużywać regulaminu; Pan nie rozumie najwyraźniej, co to jest jedno zdanie; Proszê zejść z trybuny. Czas min¹ 3. Ponieważ wyczerpa³a pani czas, to pani problem. Dziękujê pani; To może pan wyjdzie na

korytarz i tam pana posłuchaj¹. Proszę zejść z trybuny; Proszę zejść z trybuny. Panie pośle, proszę bym, żeby pan sobie darowa³ te przysłówia, tylko przestrzega³ regulaminu. Mia³ pan 60 sekund i tyle pan mówi³, dziękuję, wystarczy. O czym mamy dyskutować? Wicemarszałek SN wy³sza mikrofon (83./8.)

Uprawnienia Marszałka Sejmu wp³ywają¹ na rozwój sytuacji komunikacyjnej w sali posiedzeń podczas debaty. Marszałek odpowiednio reaguje, blokuje¹ dane zachowania, także werbalne, oraz czuwa nad spójnościami¹ i przejrzystością¹ wywodu w dyskusji. Marszałek Sejmu zachowuje podczas debaty bezstronność, obiektywizm i neutralność polityczną¹, na równych zasadach traktuje kluby i ko³a poselskie, nie faworyzuje tych, które go popar³y.

Nadawcą¹ w debacie sejmowej jest pose³, który jest przedstawicielem społeczeństwa w Sejmie RP, wybranym w wyborach demokratycznych. Pose³ nie jest zwi¹zany prawnie zobowiązaniami w stosunku do wyborców, jednak z etycznego punktu widzenia powinien starać się wywi¹zywać z obietnic wyborczych. Obowiązkuje go obecność i czynny udział³ w posiedzeniach Sejmu i w debatach sejmowych. Pose³ reprezentuje swoich wyborców oraz swoje ugrupowanie polityczne, zabierając¹ głos w debatach sejmowych. Każdego pose³ może zabrać³ głos w debacie zgodnie z rozporządzeniami zawartymi w *Regulaminie Sejmu RP*.

Zabierając¹ głos w debacie sejmowej jest także przedstawiciel instytucji i organów władzy państwowej: Premier Rady Ministrów, Minister Rządu RP, Rzecznik Praw Obywatelskich, Rzecznik Praw Dziecka, Pierwszy Prezes Sądu Najwyższego, przedstawiciel Krajowej Rady Sądownictwa, Prezes Narodowego Banku Polskiego, przedstawiciel Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji oraz przedstawiciele instytucji państwowych. Do ich obowiązków należy składowanie na posiedzeniu Sejmu okresowych sprawozdań z aktualnej działalności. Nad przyjęciem sprawozdań z działalności odbywają się debaty poselskie.

Odbiorcami w debacie sejmowej są jej inni uczestnicy oraz postronna publiczność. Uczestnicy debaty tworzą społeczność dyskursywną¹, czyli wspólnotę ideowo-kulturową zbudowaną na określonej wizji świata. Sytuacja nadawczo-odbiorcza w debacie sejmowej ma charakter bezpośredni. W toku debaty zachodzi faktyczna współobecność w przestrzeni i czasie jej uczestników.

Uczestnicy debaty sejmowej reprezentują wspólną bazę kulturową¹, czyli podlegają ogólnym normom i wartościom wspólnie podzielanym. Wspólna baza kulturowa to ogólne normy i wartości podzielane przez wszystkich przedstawicieli danej kultury. Są: zdroworozsądkowe, niekwestionowane i nieideologiczne. Wspólna wiedza kulturowa jest podstawą wszelkiej wiedzy wewnątrzgrupowej i międzygrupowej. Uczestników debaty różni natomiast modele mentalne oparte na osobistych doświadczeniach, na pamięci epizodycznej. Reprezentacje mentalne akceptowane społecznie stanowią reprezentacje społeczne. Składają się na nie:

przekonania, postawy, ideologie, przekonania podzielane przez grupę.

Czas trwania debaty ustala Sejm na początku kadencji i ewentualnie koryguje w jej trakcie. Brane są pod uwagę trzy rodzaje debat sejmowych: długa, średnia i krótka. Czas dla debaty długiej wynosi 360 minut, dla średniej – 240, a dla krótkiej – 120 minut. Osoby uprawnione do uczestnictwa w debacie biorą wówczas udział w bezpośredniej wymianie poglądów. Czas wystąpienia to określony regulaminowo lub zwyczajowo limit czasowy pozostawiony do dyspozycji zabierającemu głos na forum podczas debaty. W polskim systemie prawnym dopuszczalne czasy trwania wystąpienia poselskich oraz wystąpienia innych osób podczas debat określone są w *Regulaminie Sejmu RP*. Ograniczona jest także liczba wystąpienia, ponieważ w debacie nad daną sprawą pose³ może zabrać głos tylko dwa razy. Powtórne przemówienie posła w tej samej sprawie nie może trwać dłużej niż pięć minut. O przedłużeniu czasu przemówienia lub o udzieleniu posłowi głosu decyduje Marszałek, który zazwyczaj grzecznościowo zezwala na trzyminutowe przedłużenie wystąpienia, ale nie dłuższe. Marszałek Sejmu może określić jednakowy dla wszystkich posłów limit czasowy przysługujący posłowi na zadanie pytań. Czas każdej wypowiedzi jest mierzony, a o jego końcu pose³ jest informowany sygnałem dźwiękowym.

Debata zajmuje jedno z czołowych miejsc w przestrzeni komunikacyjnej Sejmu. W aspekcie funkcyjnym wp³ywa na rozwój procedury ustawodawczej (legislację, czyli uchwalanie ustaw i uchwał) oraz na prace Rządu RP. Jest miejscem, gdzie ugrupowania polityczne prezentują swoje poglądy polityczne i zajmowane stanowiska w danej sprawie.

W aspekcie kulturowym debacie sejmowej są przypisane określone akty grzeczności oparte na *Zasadach etyki poselskiej* oraz zasadach językowego *savoir-vivre'u*. Przestrzeganie lub nie zasad etykiety sejmowej wp³ywa na sposób budowania tekstów i przystosowania ich form do sytuacji komunikacyjnej. Wypowiedziom inicjalnym przysługują akty grzeczności polegające głównie na okazywaniu szacunku jej uczestnikom w tym obszarze komunikacyjnym, np.

Panie Marszałku! Wysoki Sejmie! Bardzo się cieszę, że po raz kolejny możemy rozmawiać w sali sejmowej na temat naszej misji afgańskiej [...] (56./25.).

W dyskusji dochodzi do naruszania zasad etykiety sejmowej. Dominują tu wypowiedzi, które są świadectwem wzajemnych relacji między uczestnikami debaty. Znaczną ich częścią jest nastawiona na przeciwnika politycznego. Przejawia się to w okazywaniu braku szacunku, etykietowaniu, obrażaniu, dyskredytowaniu, a nawet w agresji językowej w stosunku do innych uczestników dyskusji, np.

Co dzisiaj myślisz o ludziach? W przeciwieństwie do posła G., który jest moim człowiekiem, ale chyba rozgłośnia toruńska przyniósł mi umysł, myślisz dzisiaj chc

mydła o przyszłości; Łe beczelnie. Pan k³amie, k³amie i jeszcze raz k³amie. Bezczelne ³garstwo, panie pod³e; niech nie opuszcza ciebie twoja siostra Pogarda/dla szpiclów katów tchórczy – oni wygraj¹/pójd¹ na twój pogrzeb i z ulg¹ rzuci grud³a kronikarz napisze twój u³adzony ³yciorys; p³atni zdrajcy, pacholki Rosji; jazgot medialny; marksistowska dialektyka; z³e drzewo rodzi z³e owoce; tak to czasami mo¿na odebraæ – to pañstwowy i do tego nieprofesjonalny kabaret [...] (58./14.).

W wymiarze strukturalnym debata sejmowa to z³o¿one wydarzenie komunikacyjne wewnêtrnie spójne, z hierarchizacj¹ poszczególnych, logicznie skomponowanych elementów. Strukturê formaln¹ debaty sejmowej stanowi segmentacja wertykalna oraz horyzontalna (dyspozycja). Na segmentacjê wertykaln¹ sk³adaj¹ siê segmenty: informacyjny, argumentacyjny i perswazyjny, a na horyzontaln¹: wstêp (wypowiedŹ inicjalna), centrum (dyskusja) i zakoñczenie (g³osowanie).

Segment informacyjny w wypowiedzi inicjalnej stanowi informacja projektuj¹ca i/lub informacja sprawozdawcza, natomiast w dyskusji powiadomienie oraz poszukiwanie informacji. Wyznacznikami jêzykowymi informacji w wypowiedzi inicjalnej s¹ czasownikowe nazwy mówienia typu *informujê, stwierdzam, zapoznajê, u³wiadamiam, przypominam, podkreœlam* itp. Intencja informowania jest zawarta w jednostkach wyrażaj¹cych pewnoœæ, niepewnoœæ, w¹tpliwoœæ, przypuszczenie, wykluczenie. W dyskusji jej wiêksz¹ czêœæ stanowi poszukiwanie informacji, które z regu³y ma charakter sugestii, polegaj¹cej na zadawaniu pytañ. Informacja w debacie sejmowej ma charakter ewoluuj¹cy. Od rzetelnie przedstawionej informacji w wypowiedzi inicjalnej do sugestii w dyskusji, gdzie pod pozorem poszukiwania informacji nadawca sugeruje rozmaite skojarzenia, za³o¿enia, ukierunkowuje i wzbudza zainteresowanie odbiorcy zgodnie ze swoimi oczekiwaniami.

Segment argumentacyjny jest w debacie sejmowej zrô¿nicowany. Wypowiedzi inicjalne cechuje argumentacja rzeczowa polegaj¹ca na eksplikacji (wyjaœnianiu), natomiast dyskusjê – argumentacja oparta na ewaluacji (ocenie). Eksplikacji s³u¿y przytaczanie argumentów politycznych lub pragmatycznych. Treœci uznawane za prawdziwe w rezultacie procesu eksplikacji staj¹ siê wnioskami, np. **Wspólnie uznaliśmy, i¿ nie mo¿na dopuœæ do odrodzenia siê re¿imu talibów, nios³oby to bowiem powa¿ne zagro¿enia dla bezpieczeñstwa œwiatowego, a bezpieczeñstwo w dzisiejszych czasach jest jednym wielkim ogólnoœwiatowym systemem naczyñ po³¹czonych, i w tym systemie funkcjonuje tak¿e Polska** (56./25.).

Natomiast ewaluacja polega na odpowiednim doborze technik argumentacji. W dyskusji mo¿na wskazaæ miêdzy innymi na takie techniki argumentacji, jak:

- autorytet, np. *Czy znamy s³owa, które skierowa³ do nas Jan Pawa³ II, i czy znamy jego stanowisko na temat aborcji, na temat poszanowania ³ycia? Mo¿e przytoczê*

dwie wypowiedzi **Jana Paw³a II: Bezwarunkowe poszanowanie prawa do ³ycia osoby ludzkiej, ju¿ poczętej, a jeszcze nienarodzonej, jest jednym z fundamentów, na których opiera siê ka¿de cywilizowane spo³eczeñstwo. Nie trzeba powo³ywaæ siê na zasadê wiary chrzeœcijañskiej, by zrozumieæ te podstawowe prawdy.** [...] (95./32.);

- intertekstualne sygna³y, np. *Tym razem bêdzie Adam Asnyk: **Mieście nadzieje! Nie tê lich¹, marn¹. Mieście nadzieje** [...]; I moje ³yczenie: nie chcia³bym w trzecim czytaniu z tego miejsca zadedykowaæ pañstwu fragmentu **Cypriana Norwida: Ciesz siê, pó³ny wnuku!.../ Jêknê³y – g³uche kamienie:/ Idea³ – siêgn¹³ bruku** (58./14.);*
- ironia, np. [...] *to jest po prostu kompletna nieumiejêtnoœæ branie siê przez pi³karzy do rz¹dzenia krajem [Oklaski]; No i rzeczywiœcie mamy aktywn¹ politykê sk³adaj¹c¹ siê z szeregu pora¿ek* (53./28.);
- podawanie przyk³adu, np. **Szanowni pañstwo, po miesi¹cu po przebytej operacji mój wnuczek zmar³. Nie mia³em ja ani moje dzieci chwili w¹tpliwoœci, ¿e nasza decyzja by³a prawid³owa, ona nie mog³a byæ inna. Mam na cmentarzu grób tego wnuczka, gdzie mogê pó³jaæ zapaliæ œwieczkê i pobyæ z nim. To s¹ moje osobiste prze¿ycia** (95./32.);
- ¿art, np. *Co do projektu o likwidacji Instytutu Pamiêci Narodowej, to trudno siê wypowiadaæ. Gdyby³yśmy rozmawiali o likwidacji Sojuszu Lewicy Demokratycznej, o, wtedy chêtnie bym siê w³czy³ w tê dyskusjê, z entuzjazmem [Weso³oœæ w sali]* (58./14.) itp.

Segment perswazyjny wyraŹnie zaznacza siê w debacie sejmowej. W wypowiedziach inicjalnych obserwujemy silne oddzia³ywanie nadawcy g³ównie na uczucia i wolê odbiorców. Celem jest pozyskanie przez autora wypowiedzi zaufania i poparcia odbiorców, co w konsekwencji skutkuje uzyskaniem w g³osowaniu wymaganej wiêkszoœci. Wypowiedzi te maj¹ charakter perswazyjny, odwo³uj¹ siê do metody wypuklania tematu podstawowego (amplifikacji). Amplifikacji s³u¿¹ g³ównie powtórzenia: apostrof, imperatywów, synonimów, ci¹gów enumeracyjnych itp., np. *W tym sensie nasze zaangażowanie w Afganistanie jest równocześnie inwestycj¹ w nasze, tu w Polsce, bezpieczeñstwo narodowe. To nasze zaangażowanie w misjê afgañsk¹ przynosi ju¿ zreszt¹ pierwsze efekty* (56./25.).

W dyskusji zabiegi perswazyjne opieraj¹ siê przede wszystkim na retorycznej aksjologizacji. Dotycz¹ ocen moralnych i pragmatycznych. W wypowiedziach pos³ów spotykamy wyrazy wartoœciuj¹ce ju¿ same w sobie lub dopiero w kontekœcie nabieraj¹ce tej w³aœciwoœci, np. *Wypada³oby zapytaæ **rozdzieraj¹cych dzieszyty przedstawicieli Lewicy**, czy wysy³aj¹c naszych ³o³nierzy do obu tych pañstw, przewidzieli koszty obu tych operacji i mo¿liwoœci ich wykonania* (56./25.).

Na dyspozycjê debaty sejmowej sk³adaj¹ siê delimitatory: pocz¹tku i koñca oraz trzy segmenty: wstêpny –

wypowiedź inicjalna w debacie sejmowej; centralny – dyskusja; końcowy – głosowanie.

Segment wstępny debaty sejmowej stanowi wypowiedź inicjalna, którą może być sprawozdanie, czytanie projektu ustawy (uchwały), informacja rzędu lub wniosek o wotum nieufności. Wypowiedź inicjalna jest wyraźnie oddzielona od kolejnego segmentu – dyskusji delimitatorami początku i końca. S¹ to sejmowe formuły rytualne powitań i pożegnań: *Szanowny Panie Marszałku! Szanowni Państwo Posłowie! Wysoka Izbo! Dziękuję Paniom Posłankom i Panom Posłom za uwagę.* Na strukturę wypowiedzi inicjalnej składają się także trzy segmenty: wstępny – wskazanie nadawcy oraz tematu debaty; centralny – argumentacja (eksplikacja, uzasadnienie); końcowy – apel o poparcie. W pierwszym segmencie nadawca wypowiedzi informuje, w którym imieniu przemawia oraz w jakiej formie i czego dotyczy wypowiedź. Drugi segment – centralny zawiera eksplikację (uzasadnienie) wypowiedzi. Trzeci segment to prośba i apel do posłów o poparcie w głosowaniu.

Segment centralny debaty sejmowej stanowi dyskusja. Składają się na nią mniejsze części: oświadczenia klubów i kół poselskich, pytania poselskie, sprostowania, odniesienia do oświadczeń i/lub pytań poselskich w dyskusji. Obligatoryjne w dyskusji są oświadczenia klubów i kół poselskich, natomiast pozostałe segmenty są fakultatywne. Każdy z segmentów jest ograniczony formułą początku i końca, na które składają się, podobnie jak w wypowiedzi inicjalnej – rytualne formuły powitań i pożegnań.

Segment końcowy debaty sejmowej stanowi głosowanie. Głosowanie to jedna z technik podejmowania decyzji, polegająca na opowiedzeniu się uczestników debaty za jednym z proponowanych rozstrzygnięć lub na powstrzymaniu się od tego. Głosowanie ma swoje delimitatory początku i końca oraz składa się z aktu głosowania i aktu informowania o wyniku.

Debata sejmowa to mówiony gatunek wypowiedzi. Elementy audialne: intonacja oraz pauzy dzielą debatę na segmenty i subsegmenty. Intonacja jest składnikiem obligatoryjnym, wraz ze strukturą segmentalną współtworzy wypowiedź. Polega na zmianach wysokości tonu w trakcie jego wypowiedziania. Różnice przebiegu melodycznego (intonacyjnego) są wskaźnikami różnic semantycznych między wypowiedziami w debacie. Część inicjalna w debacie to wypowiedź mówiona, pierwotnie zapisana i odczytywana na forum Sejmu. Segmentowana jest intonacją opadającą oraz pauzami logicznymi. Oznacza to, że nie zawiera szczególnych wyróżnień. Dyskusja posiada intonację wznoszącą, czyli charakteryzuje się podwyższeniem tonu ostatniej poakcentowej sylaby wypowiedzi. Pauza podobnie jak intonacja pełni funkcje delimitacyjne. W wypowiedzi inicjalnej można wskazać pauzy logiczne, ponieważ usuwają dwuznaczności we właściwej strukturze segmentalnej. W dyskusji częściej pojawiają się pauzy ematywne wyrażone różnego rodzaju materiałem dźwiękowym i leksykalnym.

Debatę charakteryzuje również polikodowość obok

komunikacji werbalnej istotną rolę odgrywa komunikacja parawerbalna (akcent, intonacja) i niewerbalna (gesty, mimika). W wypowiedzi inicjalnej nadawca posługuje się gestami, które można określać jako gesty intencjonalne. Są to eksplicite eksplikacji, obrazowemu wyjaśnianiu pojęć, podkreśleniu myśli, uzupełnianiu, wspieraniu funkcji informacyjnej. Są to gesty typu stukanie w blat mównicy, ruchy dłońmi w bok, np.

Wypadłoby zapytać rozdzielających działaszaty przedstawicieli Lewicy, czy wyszłyby z naszych żołnierzy do obu tych państw, przewidzieli koszty obu tych operacji i możliwości ich wykonania. Jakież byłyby ich kalkulacje (Fot. 1.) co zawiodło, że nie potrafiono skutecznie zakończyć misji w Iraku i przewidzieć rozwoju sytuacji w Afganistanie? To dopiero rzędy Platformy Obywatelskiej i Polskiego Stronnictwa Ludowego (Fot. 2.) spowodowały...

*(Głos z sali: Ooo! No nie.)
(Pose Anna Zalewska: Jeszcze sztandar czerwony!)*

...że godnie wyszliśmy z Iraku, w poczuciu dobrze wypełnionych zadań. Swoją postawą uzyskaliśmy uznanie naszych sojuszników, którzy wysoko ocenili wartość naszego (Fot. 3.) stabilizacyjnego wkładu (56./25.).

W dyskusji gesty są wyrażaniem emocji. Wspierają polemikę, najczęściej trwają przez całą wypowiedź lub zamykają niczym klamrą jej część. Są to gesty typu *ostre cięcia ręką powietrza, uciśnięcie audytorium, gesty wylizania, gesty ganych i zakładanych okularów itp.*, np.

Panie Marszałku! Wysoka Izbo! Panie Ministrze! Myślę, że na barkach parlamentarzystów i rzędu spoczywa jedno ważne

Fot.: 1.

Fot.: 2.

Fot.: 3.

Fot.: 4.

Fot.: 5.

Fot.: 6.

Fot.: 7.

Fot.: 8.

zadanie: budowanie prestiżu Polski przez to, że do zrozumienia, że jesteśmy sojusznikiem wiarygodnym i odpowiedzialnym (Fot. 4.). Niestety niektóre wypowiedzi pos³ow (Fot. 5.) nie stwarzaj¹ takiej mo¿liwoœci (Fot. 6.) i do budowaniu presti¿u (Fot. 7.), a wrêcz uwa¿am, że zbyt emocjonalne wypowiedzi (Fot. 8.) œi¹ gaj¹ na naszych obywateli swego rodzaju niebezpieczeñstwo (56./25.).

W wymiarze poznawczym debaty sejmowej pro-gresja tematyczna jest oparta na strukturze argumentacyjnej. Dominuj¹ tematy zwi¹zane z pracami w Sejmie, np. *edukacja kulturalna, technologie informatyczne, kryzys gospodarczy, PKW Afganistan* oraz oparte na ideach, w których pos³owie wyra¿aj¹ swoje stanowiska, np. *ochrona ¿ycia i zdrowia cz³owieka, walka z terroryzmem, Sojusz Pó³nocnoatlantycki, równouprawnienie p³ci, cyfryzacja kraju* itp.

Debata sejmowa mieœci w sobie wartoœciuj¹ce rozumienie, ujmowanie i przedstawianie œwiata. Jest czynnikiem formotwórczym, kategori¹ aksjologiczn¹ i poznawcz¹. To konwencja kulturowo-jêzykowa, która jest kluczem do poznania kultury sejmowej, a tym samym fragmentu kultury spo³eczeñstwa polskiego.

KONIEC œWIATA... I CO DALEJ?

Adam Regiewicz

Nie ma dekady, aby nie objawi³a siê w kulturze refleksja nad koñcem œwiata, mo¿na nawet odnieœæ wra¿enie, że ¿yjemy dzisiejszym momencie permanentnego rozpadu. Kolejne daty koñca œwiata wyznaczane przez eschatologiczne wizje, nowe ruchy religijne, czy wreszcie media wywo³aj¹ w naszej cywilizacji wra¿enie niepokoju, pustki i bezsensu. Zwyciêstwo cywilizacji technicznej, destrukcja dawnych koncepcji, wartoœci, si³, wiary i porz¹dku, rozwój liberalizmu i demokracji to tylko niektóre czynniki powoduj¹ce za³amanie siê struktur spo³ecznych czy intelektualnych. Niemal z ka¿dego zak¹tka s³yszy siê o krañcowoœci literatury, historii, filozofii czy nauki. Codziennie towarzyszy przekonanie o schy³kowoci czasu, kultury, które generuje zagadnienia zwi¹zane z rozpadem, zagro¿eniem dotychczasowego porz¹dku, kresem czy eschatologi¹. Kolejne prorocтва milenijne, zapowiadane katastrofy kosmiczne i ekologiczne wyznaczaj¹ w kalendarzach pewne jej daty. Ostatni¹ z nich jest ogłoszona na podstawie kalendarza Majów oraz zabaw numerologicznych data 21 grudnia 2012 r. Niezwyk³a zapowiedŹ koñca „wszystkiego” sta³a siê dla organizatorów konferencji „Koniec œwiata i co dalej? O to¿samoci, chrzeœcijañstwie, cywilizacji europejskiej, paradygmacie krañcowoœci i nowego pocz¹tku” pretekstem do rozwa¿añ nad problematyk¹ schy³kowoci i krañcowoœci, które dotycz¹ naszej cywilizacji.

Z jednej strony trwa nieustaj¹cy dyskurs o charakterze kosmologiczno-astronomicznym proponuj¹cy coraz to inne scenariusze „ostatecznego rozwi¹zania” œwiata, z drugiej zaœ³ychaæ g³osy profetów wieszcz¹cych o koñcu rozumu, nauki, poznania, cywilizacji, kultury, cz³owieka, œmierci sztuki, filozofii, historii, autora, ca³oci... Tym samym zagadnienie krañcowoœci wpisuje siê w antropologiczny topos koñca œwiata, rozumiany jako pewnego typu konstrukcja my³owa, idea, ukazuj¹ca cz³owieka i jego rzeczywistoœæ w perspektywie celu, kierunku, w którym zmierza on sam, ale i historia, kultura, cywilizacja. To nieustanne mierzenie siê

Uczestnicy konferencji „Koniec œwiata i co dalej?”,
fot.: arch.

cz³owieka z koñcem jest prób¹ akceptowania w³asnej skoñczonoœci wobec nieskoñczonoœci. W przywo³ywaniu kwestii koñca wszystkich rzeczy kryje siê ukryte pragnienie widoku œwiata jako ci¹g³ego, œwiata trwaj¹cych, nieprzemijaj¹cych wartoœci. Jak pisze Leszek Ko³akowski w *Obecnoœci mitu*, to co minione, przechowuje siê w tym, co trwa; inaczej mówi¹c za filozofem, krañcowi podlega tylko jedna widoczna warstwa œwiata, koniec nie dotyczy tej g³êbszej, odpornej na ruinê. Czym zatem by³by koniec, jak nie zmian¹ tej zewnêtrznej formy istnienia?

Przywo³ana tu romantyczna historiozofia jest tylko jedn¹ z mo¿liwoœci interpretowania wspó³czesnych zjawisk cywilizacyjnych, które wydaj¹ siê przypominaæ Deleuze'owski model historii jako k³¹cza, który nie ma wyraŹnego celu, a tym samym nie zak³ada koñca jej biegu. Ukazuje on niezakoñczonoœæ otwartoœæ historii, która wci¹¿ siê staje, niczego nie koñczy, czego wyrazem mo¿e byæ Heraklitowska metafora rzeki. Wydarzenia, które przychodz¹, dziel¹ jedynie czas na odcinki, wyznaczaj¹ nowe kierunki, otwieraj¹ mo¿liwoœci rozwoju, tym samym definiuj¹ zjawisko koñca w perspektywie nieustannego pocz¹tku.

Zaczyna od końca to niezwykły pomysł na układowanie sobie świata. W perspektywie chrześcijańskiej, którą organizatorzy przyjmują w konstruowaniu tego dyskursu, w końcu koniec staje się początkiem; śmierć, zwana przez pierwszych chrześcijan *dies natalis* – dniem narodzin, wyznacza rytm życia i nowe rozumienie czasu. W swej istocie „koniec” wpisuje się w porządek religijny, transcendentny, wykraczając poza doczesne wymiary istnienia. Krańcowo ludzkiego istnienia zawsze stawia teraz większą w pewnym podejrzeniu, otwierając ją niejako na rzeczywistość nadmysłową. Człowiek w sytuacji końca chce wracać do początku, pragnie otwierać to, co wydaje mu się zamknięte. Dlatego tylko pozornie „koniec wieńczy dzieło”, bowiem splata się z początkiem w sposób nierozłączny. Koniec aktu kreacji staje się początkiem lektury, koniec jednej lektury jest zawsze wezwaniem do ponownego czytania – w tym sensie bez końca można opowiadać samą historię, która w kolejnych odczytaniach jawi się inną. Podobnie z życiem, które nigdy nie jest raz opowiedziane, ale staje się zbiorem nieskończonych dyskursów toczących się w pamięci bliskich, ale przede wszystkim w relacji z Bogiem.

Przywołany powyżej kontekst religijny nie jest przypadkowy, bowiem w pytaniu o koniec i nowy początek musi pojawić się ta perspektywa (przynajmniej w postaci pytania). Ta refleksja, z ducha postsekularna, jest o tyle zasadna, iż ukazuje korespondencję paradygmatu krańcowości z całkowitą sekularyzacją i desakralizacją religii. Warto zauważyć, że przekonaniu o kresie *homo sapiens*, o jego graniczności (ciała, umysłu, woli), niemożności przekraczania swoich ograniczeń towarzyszy bardzo silny w ostatnich latach proces demokratyzowania ducha, zeświecczenia, wyważenia metafizyki itp. Idąc dalej, można dzieła obserwować procesy nie tylko sekularyzacji czy prywatyzacji religii, ale wręcz deprecjonowanie jej jako światopoglądu czy perspektywy, którą się zakłada. Niejednokrotnie przyjęcie postawy chrześcijańskiej wiąże się z oskarżeniami o niedojrzałość czy sabsobę metodologiczną. Można się zatem wydawać, że świat chrześcijański, rozumiany tu jako Zachód chrześcijański, nie jest w stanie wyznaczać nowych kierunków rozwoju myśli, ale to raczej powolna agonía starego świata. Przeciwnie, przysięga się kulturze europejskiej, która odnieć wrażenie, że skończyła się określony i charakterystyczny dla Europy styl życia chrześcijańskiego. Chrześcijaństwo straciło siłę scalania narodów, jednoczenia społeczeństw w imię wspólnej idei, stało się jednym z wielu głosów w ponowoczesnym polifonicznym, wielokulturowym świecie, który równoważony jest przez głosy mu przeciwne. Co za tym idzie, przyjmując perspektywę Jana Pawła II, który mówi,

że dobrze przeżyta wiara daje swoje odzwierciedlenie w kulturze, można pytać, czy mamy do czynienia z końcem tej cywilizacji europejskiej, podtrzymywanej przez chrześcijaństwo?

W tym kontekście warto przywołać refleksję niemieckiego teologa Paula Pilicha, który pisał, że niepokój wzrasta, gdy upadają cywilizacje, dowodząc, że w dziejach świata były trzy takie okresy: pod koniec ery starożytnej, pod koniec średniowiecza i obecnie. Za każdym razem koniec pewnej cywilizacji wiąże się z celebrowaniem postawy antropocentrycznej (XV/XVI wiek), hedonistycznej (III/IV), czy materialistyczno-konsumenckiej, jaka obowiązuje współcześnie. Czy zatem jesteśmy świadkami upadku naszej cywilizacji euroatlantyckiej? Z pewnością wiele sygnałów zdaje się potwierdzać przykrą prawdę: europejskich naukowców raczej nie zaprasza się na konferencje światowe wyznaczające nowe kierunki, demografia w sposób nieubagany egzekwuje to, co na poziomie idei widuje gołym okiem. W tym miejscu nasuwa się pytanie o tożsamość Europy, której korzenie sięgają greckiej, rzymskiej i judeochrześcijańskiej tradycji, o czym wydaje się w ostatnich dekadach zapominać. Można zatem zadać pytanie, czy jesteśmy świadkami końca chrześcijaństwa, co głośno ponowoczesny świat, rozumiany jako zbiór religii odnoszących się do osoby Jezusa Chrystusa? Czy Jezus Chrystus stał się bankrutem XXI wieku? A może to raczej początek zupełnie nowej drogi, którą wyznaczają chociażby zwolennicy Radykalnej Ortodoksji na nowo odczytujący myślenie ewangeliczne, pisma św. Pawła, widząc w nich zarzewie nowego Ducha na kolejne tysiąclecie.

Czym zatem byłby koniec? W rozumieniu kulturoznawczym momentem koniecznym do ponownego rozpoczęcia historii, powrotem do stanu pierwotnej szczęśliwości. Jak pokazuje to antropologia kulturowa, myślenie o końcu jest czynnikiem regulującym relacje społeczne, konstruującym praktyki kulturowe. W duchu judeochrześcijańskim koniec – rozumiany albo eschatologicznie albo egzystencjalnie – jest przejściem do innego wymiaru, zmianą statusu. W podobny sposób wydaje się myśleć literaturoznawstwo, czyniąc z lektury rzecz nigdy niedokończoną, zawsze otwartą, rozgrzebaną. Czyli bowiem zamknięcie książki (egzystencja) zmienia jej treść lub znaczenie, czyli książka po lekturze nie pozostaje tą samą książką, choć może jej status materialny ucierpieć w wyniku lektury? Koniec zatem wydaje się rzeczywistością transgraniczną, rodzajem „placu w budowie”, na którym coraz częściej nieobecny jest „główny Architekt”. Czy przyjdzie nam zatem podzielić los mieszkańców Babel?

AJD: BEZPIECZEŃSTWO NA NAJWYŻSZYM POZIOMIE

KONCERT CHARYTATYWNY NA RZECZ OSÓB UPOŚLEDZONYCH

SYMPOZJUM PRACOWNIKÓW SOCJALNYCH

TOŻSAMOŚĆ A STEREOTYPY. ŻYDZI I POLACY

KONIEC ŚWIATA... I CO DALEJ?

JiD Nowości Wydawnictwa

